

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica 23. De sanata muliere Hæmarhoissa: Et de suscitata puella
mortua:

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

certè quod excusaret vel à defectu ingenij, vel pecunie vel virum. Ac studiosus virtutis in schola Christi, nil habet simile quod excuset, cum sola sit opus bona voluntate quam ipse magister etiam suis imperit, nisi maline abicere disciplinam.

Vide in secunda parte, Feria sexta post Cineres Et in tertia parte Feria sexta, Hebdomada 10.

post Octavam Pentecostes, ubi hæc declaratur Veritas:

Sacra Christi Schola, Sacro-sanctum Sacramentum.

Hic totum discas Evangelium, brevi compendio, nullo impendio.

DOMINICA XXIII.

POST PENTECOSTEN.

DE SANATA MULIERE HÆMORRHOISSA. ET DE SUSCITATA PUELLA MORTUA.

Matthæi 9.

Hoc utrumque miraculum in tertia parte consideratum est, & duplex inde seorsum declarata est Veritas, quæ cum aliis ad singulas Evangelii partes spectantibus infra refertur.

Loquente Iesu ad turbas, ecce princeps unus accessit, & adorabat eum.

Quo magis Christo subijcitur, eo magis erigimur.

In 2 parte, Feria 3. Quinquagesima.

Quæ duo Infidelem à Christo advocant, fidelem ad Christum vocant.

In eadem 2. parte, Fer. 5. Hebdom. 4. in Quadragesima.

Sic pium est orare Christum pro salute proximi, ut sit impium non orare.

In 3. parte Fer. 2. Hebdom. 10.

Domine, filia mea modò defuncta est, sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet.

QUANTUM ad corporis suscitationem, parum aut nihil prorsus intererat utrum puella modò vel pridem esset mortua: Sed revocandis ad spiritalem vitam animabus mortuis, multum omnino refert quod statim atque peccarunt, aut quanto cyus fieri poterit, convertantur: Periculum in mora, periculosa dilatio, damnoisa tarditas. Non tardat offensus Dominus, sed retardatus offenditur. Quanto aris tardior reditus à peccato in gratiam, tanto eris difficilior, incertior, periculosior. Quo longius diffuses, difficultatem difficilior tolles.

His & similibus modis formata Veritas, hæc potissimum ratione declaratur, quod tanto difficilior est reditus, vel tanto difficilior quælibet difficultas tollitur, quanto est major repugnantia voluntatis, & minor gratia. Sed quo est major tarditas, tanto est major voluntatis repugnantia & minor gratia. Unde patet Conclusio: Et habetur explicata fufius tota Ratiocinatio in 1. parte, Fer. 2. Hebdom. 4. post Epiphaniam. Videre etiam debet in eadem 1. parte, Feria 2. dies 3. Decembris, In Conceptione

B. Virginis.

Et surgens Iesus, sequebatur eum, & discipuli eius.

*Dicebat enim intra se, si tetigero
santum vestimentum eius,
salva ero.*

Quam promptus esset ad beneficiendum Dominus, his aperte verbis demonstratur: & tantæ promptitudinis exemplo multum confirmatur præcedens Veritas de maturanda conversione, nec differendis longius bonis propositis: quod etiam spectant hæc duæ Veritates.

Quidquid offerendum Deo vel proximo sciet vera Devotio, differre nesciet.

In 1. p. Fer. 2. Hebdom. 4. in Adventu.

Si dum adest occasio, virtus abest: vix umquam virtus aderit.

In 2. p. Fer. 2. Dom. 2. in Quadrage.

Et Ecce Mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur a duodecim annis, accessit retro, & tetigit simbriam vestimenti eius.

QUANTA esset fides & fiducia hujus mulieris, patet ex his eius verbis, & quantum fidei defecit Dominus, sic ipse voluit significare cum dixit: *Confide filia, fides tua te salvam fecit. Et salva facta est mulier ex illa hora.* O sinobis orantibus & accedentibus ad sanctissimum Sacramentum, tanta esset fides & confidentia, quæ inde sanandis infirmitatibus nostris medicaminum species referremus: Non enim tantum hic simbria vestimenti vel ipsum solum tangitur vestimentum; at quantum est totus ipse Christus, & corpore & anima & humana & divina substantia. *Quod nunc dicunt, inquit sanctus Chrysostomus, vellem ipsius formam aspicere, figuram, vestimenta, calcamenta, Ecce eum vides, ipsum sanguinem, ipsum manducas. Et tu quidem vestimenta cupis videre, ipse vero tibi concedit non tantum videre, verum & manducare & tangere & intra te sumere. Cur vero tam modicus inde fructus cum non sic minor Christi potentia, vel bonitas ad nos sanandos, nec minor nostra quæ sanari posset infirmitas? hoc unum scilicet, hoc unum est quod sit minor nostra fides, non quod ibi Christum esse non credamus, nec de illius potentia vel bonitate dubitemus: sed quod infirmitatum nostrarum curam parum curemus, nec tales illas esse persuadamur quæ multum obfunt si non sanentur, vel quibus multum de nostro sit conferendum, ut sanentur. Amamus magis expleri cupiditates nostras quam sanari, quod de se nondum convertito confitetur sanctus Augustinus. Quæ de te videri debent in 1. p. Ferias Hebd. 6. post Epiph. Et in 3. p. Fer. 2. Hebd. 12. Nec ommittatur ex 2. p. Feria 6. Hebdom. 4. post Pascha, ubi peropportuna hæc probatur Veritas.*

Hom. 60. ad pop.

Adiis, Addunt de muliere duo alij Evangelistæ, quod per illos duodecim annos fuerat multa perpeffa à compluribus medicis, & erogaverat omnia sua, si vis omnem substantiam suam, nec quidquam profecerat, sed magis deterius habebat. Quo de facto licet accusari non debeat mulier quam ipse Dominus notam esse omnibus voluit, & cujus multæ alioquin virtutes commendantur, nec cuiusquam possit argui moderata cura valetudinis, & bene ordinatus corporis amor: quia tamen tam multa sic faciunt & patiuntur homines pro sanando corpore; tam pauca vero & penè nulla pro anima, quæ non minoribus quam corpus afflicta morbis, id merito presentari debet ut iniquum & impium; atque ut inde à cura corporis ad animæ curam facilius fiat persuasio, sic Veritas opportunè videtur proponenda.

Iniquè multum agunt, qui tam multum agunt sanando corpori: tam pauca servandæ animæ.

De Lazaro in 3. p. Fer. 5. Hebdom. 9. Vido etiam infra in hac parte, ubi de Lazaro infirmo & mortuo, Hebdomada 15.

Quam gloriosum est Sacramento, multa in nos posse, si velimus: tam ignominiosum est pauca posse quod nolimus.

De fide porro ac confidentia, sat multa passim obvia.

Ff 3

Et

Et cum venisset Iesus in domum principis, & vidisset ibi vicinos, & turbam tumultuantem, dicebat, Recedite.

Accessus Christi, Recessus mundi.
Qui mundum sibi retinet, Christum non obtinet.

Ratio est manifesta quia ex duobus contrariis qua se invicem ab eodem subiecto expellunt, quisquis unum retinet, aliud non obtinet. Quod etiam verius est in contradictorijs & privativis quorum unum negat omnino aliud, ut lux & tenebrae, quies & turba, mors & vita.

Sed Christus & Mundus sic sunt sibi contrarii, Contradictorii & quodammodo privativi & oppositi. Quod fuscè probatum est in 1. p. In die natalis Domini.

Per mundum autem cum multa possint intelligi, tum hic potissimum Concupiscentiae perturbantes animam, & curae mordaces saecularium cupiditatum, de quibus egregie Divus Gregorius ad illa verba Job: Sapientia ubi invenitur & quis est locus intelligentiae. Abyssus dicit, non est in me: Et mare loquitur, non est mecum. Quid enim, inquit, maris nomine nisi saecularium mentium amara inquietudo signatur? qua dum se vicissim inimicitiae impetunt, quasi ad vorantes se unda collidunt. Rectè etiam mare vita saecularium dicitur, quia dum procellosis actionum motibus concitatur, ab interna sapientia quiete atque stabilitate dissiungitur. Quo contrarietate per Prophetam dicitur: Super quem requiescat spiritus meus, nisi super humilem & quietum & trementem sermones meos? A terrens autem mentibus tanto longius spiritus fugit, quanto apud has quietem non invenit: Contritio & infelicitas in vijs eorum, & viam pacis non cognoverunt. A qua nimirum contritione perturbatis nos Dominus revocat dicens: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos, &c. Quid enim in hac vita laboriosius quam terrenis desideriis aestuare? aut quid hic quietius quam huius saeculi nihil appetere? Hinc est quod Israeliticus populus custodiam Sabbati accepit in munere: hinc & contra Aegyptus est mactarum multitudine percussa. Populus namque qui Deum sequitur, accipit Sabbatum, id est, requiem mentis, ut nullo in hac vita desideriorum carnalium appetitu fatigetur. Aegyptus verò qua

huius mundi speciem tenet, muscis pervertitur. Musca enim nimis insolens & inquietum animal est, in qua quid aliud quam insolentis curae desideriorum carnalium designantur? unde alias dicitur, musca morientes per dunt suavitatem unguentis, quia cogitationes superfluae qua assidue in animo carnalia cogitante nascuntur & desiciunt, eam suavitatem qua unusquisque intrinsecus per spiritum unctus est, perdunt, quoniam integritate eius perfrui non permittunt. Aegyptus ergo muscis percutitur quia eorum corda qui terranam vitam diligunt, dum desideriorum suorum inquietudinebus feriuntur, turbis cogitationum carnalium ad ima depressa sunt, ut ad quietis intimam desiderium non levantur.

Vnde cum mira ope pietatis ad cor Veritas venit, prius ab eo cogitationum carnalium aestus ejicit, & post in eo virtutum dona disponit. Quod bene nobis sacrae Evangelij historia innuit, in qua dum ad resuscitandam filiam principis accitatus Dominus diceretur, proximus additur: Et cum esset haec esset turba, intravit, & tenuit manum eius, & surrexit puella. Foras ergo turba ejicitur, ut puella suscitetur, quia si non prius à secretioribus cordis expellitur importuna saecularium multitudinum curarum, anima qua intrinsecus jacet mortua, non reurgit. Nam dum se per innumeras terrenorum desideriorum cogitationes spargit, ad considerationem sui se nullatenus colligit.

Hæc ille S. Doctor, & alia pro his qui ratione sui officij tenentur vacare negotijs quibusdam temporalibus: Vacare, inquit, Deo appetunt ex gratia dilectionis, & rursum curas superimpositas ex conditione expleant servitutis. Cumque occupationes extrinsecas per strepunt, intrinsecas in amore paratissima quiete tenentur, atque occupationem tumultuosam exterius per strepentis dispensat interiorum praesidens Iudex Ratio, & tranquillo moderamine ea qua circa se minus sunt tranquilla, disponit. Sic enim vigor mentis frangendis praestit motibus carnis, sic saepe superimpositos tumultuosos occupationis bene regit amor quietis, quia exteriores curae si per verso amore non appetuntur, non confuso sed ordinato animo ministrari queunt. Sancti etenim viri nequaquam eas appetunt, sed occulto Ordine sibi superimpositas gemunt, & quavis illas per meliorem intentionem fugiant, tamen per subditam mentem portant. Quas quidem summopere si liceat, vitare festinant, sed rimentes occultas dispensationes Dei, tenent quod fugiunt, & exercent quod vitant. Intrañt enim ad cor suum, & ibi consulunt quid velit occulta voluntas Dei, seseque subditos debere esse

Iob. 28.

I. 18. Mor. 6. 25.

esse summis ordinationibus cognoscentes, humiliant cervicem cordis iugo divina dispensationis. Quisquis verò talis est, quilibet tumultus versetur extrinsecus, nunquam ad eius interiora pervenit: utaque agitur ut aliud intrinsecus voto, aliud extrinsecus tenentur officio, & hac sapientia non jam turbulenta atque confusa, sed tranquilla corda replantur. Quasi diceret, Et sic Christus habitare cum illis poterit qui sic in mundo sunt, ut de mundo non sint: Vide in 2. p. Fer. 5. post Cineres.

Non est mortua puella, sed dormit. Quid turbamini, & ploratis? puella non est mortua, sed dormit.

Marci. 5.

Mortua quidem erat puella; sed Dominus illam dormire ait, vel quod eam esset à morte tanquam à somno suscitaturus: vel quod bonis morientibus mors somnus quidam est, quia mors illorum quiescit, quia quiescunt in Domino, & in aeternam suscitandi sunt requiem: vel denique respiciebat Dominus ad illas animas quæ primis in suis annis se Deo dicant, vovent & consecrant; quales sunt Religionum Novitiae, quas mundus deserit & deplorat tanquam mortuas: at si verè puella mundum deserit, felicitet de illa dici potest, *non est mortua puella, sed dormit*, sed quiescit vivit, & in aeterna vivit requie.

Si tamen illa mundum extrà tantum desereret, si mundo tantum moreretur quantum ad aeterna quæ deserit, tum infeliciter de illa diceretur, *Non est mortua puella sed dormit*, non est mundi cupiditas mortua, sed dormit tempore sui tyrocinij, & post suscitabitur in deplorandam eius perniciem, sicut ignis sopitus in cinere.

Duplex ille sensus sic simul expositus, & fufus declaratus, majorem cum Divina gratia vim habere potest.

Et cum ejecta esset turba, intravit, & tenuit manum eius, & surrexit puella.
Paulò expressius sanctus Lucas.
Ipsè autem tenens manum eius, clamavit dicens: Puella surge, Et reversus est spiritus eius, & surrexit continuo.

Mira certè spiritus extra carnem viventis obedientia! sed cur idem spiritus in carne vivens non ita Christo semper obedit, cum non minus illi sit subjectus in carne quam extra carnem? Hinc illa est Veritas valde practica in 3. p. quæ habetur Fer. 6. Hebdom. 9.

**Quam Christo debet anima subjectionem, debet ita in corpore redde-
re, ac extra corpus.**

Videri potissimum debet hæc Veritas: & quia totus defectus est à concupiscentia quæ regnat in mortali corpore, & quæ sibi potius Christum subjicit quam se Christo subiciat: hinc aliud grave damnum sequitur ut quæ putatur vivens in carne anima non vivat, sed sit mortua, & quæ non putatur mortua, dum Christum in se suscepit, magis ac magis moriatur. Quod certè non minus frequens est multis quam damnosum, ac proinde uberior exponendum.

Quatuor hic dicuntur quorum tria sunt plana & certa; quartum verò paulò est fufius explanandum, Primò id certum est quod dum concupiscentia regnat in nostro mortali corpore, potest esse multorum causa peccatorum quæ ignoremus. Nam *delicta quis intelligit?* Secundò id etiam indubitatum est quod quamdiu in peccato mortali vivit anima, non vivit vita spirituali quæ est charitas & gratia, sed est mortua, qua morte ipsum peccatum mortale dicitur, & uno sensu Propheta dixit, *Anima qua peccaverit, ipsa morietur.* Tertio, nec cuiquam dubium est si tum anima quæ est mortua sive quæ est in peccato mortali accederet ad sacram mentem, quin peccaret novo lethali peccato; & quin magis moreretur? *qui enim manducat indignè, iudicium sibi manducat, non dijudicans corpus Domini.* Quarto denique, quod non est ita planum & apertum, sic saepe multis accidit qui frequenter communicant, ut cum finitur concupiscentia regnare in mortali corpore tum anima sit in peccato mortali quod ignorat, & in quo ignoratò accedat ad sacram Communionem; & in qua sacra Communionem peccet lethali, & gravius moriatur quam ante esset mortua. Totà difficultas in ea parte est quæ dicitur peccare Communicantem dum in peccato mortali quod ignorat communicat; nam si peccatum ignorat non ei videtur imputandum tanquam voluntarium, & tanquam cognitum: ac proinde non videtur novo peccato peccato dum sic ignorans communicat.

Exech. 18.

1. Cor. 11.

Responde-

Respondetur hoc ita quidem esse quando est innocens & inculpabilis ignorantia, non ita verò quando est ipsa noxia, & culpæ annexa, qualis plerumque est illa peccatorum ignorantia quæ procedunt ex regnante in corpore concupiscentia. Nam quando aliquid vehementius concupiscis, facit illa quidem vehementior concupiscentia ut peccatum ignores quod concupiscendo admittis, sed non facit quin tale peccatum ignoratum sit verè peccatum & voluntarium & inexcusabile, quin potius quânto est magis ignoratum, tantò sæpe est gravius. Cur enim peccatum ignoratur nisi quia tam vehementis est concupiscentia, ut sibi nimis in objecto peccati placeat, nec permittat rationem advertere ad gravitatem peccati, ne forte inde abducatur à voluptate vel commoditate qua fruitur. Quæ concupiscentiæ vehementia sicut non excusat à peccato, quando est præcipue consequens, ut supra demonstratum est, sic neque profus excusat ab ignorantia quæ inde sequitur. *Latet enim hoc voluntis*, inquit sanctus Petrus. Id est, volunt ignorare, quando ita volunt concupiscere ut ignorent id esse peccatum quod concupiscunt. Sicut qui negliget scire quod potest & quod tenetur discere, planè peccaret & talis ignorantia peccatum esset, ut sæpe iam ex D. Thoma probatum est; sic qui negligit concupiscentiam reprimere, qualis omnino est huius negligentia culpa, talis est & ignorantia, quæ non minus voluntaria censetur & noxia, quàm vel ipsa ut dixi concupiscentiæ vehementia vel reprimendæ concupiscentiæ negligentia. *Qui negligit viam suam, mortificabitur.*

1. Pet. 3.

Prov. 19.

Sic itaque licet inimicum hostiliter oderint, licet amicum impudicè amant, licet aliqua debiti partem retineant, licet alienæ detrahant famæ; non sibi tamen videntur peccare, peccata hæc vel omnino ignoranti vel omnino scire dissimulant, ne in contrarios scilicet cogantur transire affectus, quod profus nolunt; hi qui suos habent affectus vehementiores quam ut putent eos posse deponere; Neque vero conscientiam ita stimulari sentiunt ut de his confiteantur aut à Communionem propterea se contineant, quia non sunt ita gravia ut vellet quod est appetit malum: nolent quippe mortem inimici procurare; nolent adulterare cum amato; nolent furto res proximi surripere: nolent detrahendo gravem infamiam notam inurete: sicque innocentes aut certe non ita nocentes sibi videntur ut sibi inveniunt? atque ita quod erat declarandum, quæ putatur in carne vivens anima non vivit sed mortua est: & quæ non putatur mortua, magis moritur, dum Christum ad se veniente suscipit. Nam ut aptè ait sanctus Bernardus, *Qui magis mortuus eo qui fovet ignem in Domino, peccatum in Conscientia; nec sentis nec expavescit, nec excusit?*

Vide in 2. parte, In die Annuntiationis. Et in 3. p. Fer. 6. Hebd. 14. ubi hæc exhibetur Veritas:

Et si in aliis concupiscentia sæpe peccatum minuit, in te tamen sæpius augeat.

HAC HEBDOMADA, Quod refert sanctus Lucas sub finem Capitis decimi de Martha & Maria Sotoribus, non nisi ad hoc tempus contigisse notant Interpretes. Deinde verò ex sequentibus eiusdem Evangelistæ Capitis undecimo, duodecimo & decimo tertio, seliguntur ea quæ nos facilius ad illud Unum necessarium, de quo apud Martham Christus egit, consequendum, velut ad finem media possunt inducere.

FERIA

FERIA SECUNDA.
HOSPITIO MARTHA DOMINUM
EXCIPIT.

Factum est autem dum irent & Ipse intravit in quoddam castellum, & mulier quedam Martha nomine, excepit illum in domum suam, & huic erat Soror nomine Maria, quae etiam sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius. Martha autem sat agebat circa frequens ministerium quae stetit & ait: Domine non est tibi cura quod Soror mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi ut me adjuvet. Et respondens dixit illi Dominus, Martha Martha sollicita es & turbaris erga plurima. Porro, unum est necessarium: Maria optimam partem elegit quae non auferetur ab ea. Luc. 10.

VERITAS PRACTICA.

Veritas Veritatum, his contenta Christi verbis:
Porro, unum est necessarium.

RATIO petitur ex triplici sensu quo una Veritas potest dici praecipue Veritas Veritatum, qui cum multiplex sensus aperte reperitur in illa Veritate proposita, sum ipsa etiam aperta patebit Veritas; & quam sit una in praxi pra omnibus maximè utilis & necessaria, constabit evidentius.

Non erit autem in hoc discursu alia punctorum seu partium distributio, quam per ipsius triplicis sensus sive rationis explananda subiectionem.

I. PUNCTUM.

PRIMA Ratio seu primus sensus quo haec celeberrima Domini sententia, *Unum est necessarium*, verè dici potest Veritas Veritatum, hic est; quòd sit omnium Practicarum excellentissima, & velut finis quo spectant aliae Veritates. Certum est enim Finem inter causas esse praecipuum, & Causam causarum posse dici hoc sensu quòd ceteras omnes causas in effectum adducat, & sui gratia promoveat. Sic planè hoc unum illud à Christo dicitur necessarium, finis est quòd aliae tendunt Veritates, finis ipse est hominis. ipsa salus aeterna est, ipsa beatitudo caelestis est, Deus ipse est aliquando possidendus; sive quòd eòdem spectat quando *Haynesius* pars quarta.

hic peregrinamur à Domino, studium & cura est nostrae salutis & perfectionis consequendae. Licet enim primo videatur Dominus Martha loquutus de uno cibo necessario, ne de multis esset sollicita & turbata, tamen dubitari non potest quin altius sermonem suum evexerit, & de illo uno intellexerit, *Vbi unum sunt Pater, Filius & Spiritus sanctus*, ut ait sanctus Augustinus. Quorsum enim consequenter dixisset de Maria quòd optimam partem elegerit? Quid affinitatis inter unum cibum corporalem & optimam illam partem? Quid aliud pars illa est optima quàm studium attentius inhaerendi Deo, suaeque perfectionis comparandae? Quid porro aliud in Martha reprehenditur quàm nimia sollicitudo quae inde ab illo studio perperam avertabatur? Non enim ministerium eius arguitur; nam quid dignius quam ministrare Christo? Sed modus ministrandi taxatur qui tantò magis ab illo uno necessario quòd est vacare Deo & saluti, recedebat, quantò in plures & diversas curas distendebatur. Una erat habenda cura id unum agendi quòd agendum volebat Dominus, & non aliud Volebat autem aliquid aliud Martha, vel alio modo quàm vellet Dominus: sicque propterea sapienter arguitur. At Maria Soror eius uno velut cibo contenta erat quo pascabatur à Domino, & quo solo se pasci videbat Dominum velle; unde & pra Martha commendatur, atque hoc unum esse necessarium pronuntiatur, sic unum scilicet velle quòd velit Deus; quia sine hoc uno nihil profunt cetera; & nisi ad hoc referantur ut Dei voluntas

G g luntas

luntas fiat, & salus æterna comparetur, vana sunt omnia, casta, inutilia, noxia; *Quid enim prodest homini si universum mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patitur?* Hoc unum autem sine aliis sufficit, nam qui Deum sic possidet ut illo possessore beatus sit, quid illi de se potest, cum beatitudo sit aggregatio bonorum omnium? *O veritas Deus, fac me unum tecum in Charitate perpetua. Tades me sepe tam multa legere & audire. In te est totum quod volo & desidero.*

L. 1. de Imit
Chr. 6. 3.

II. PUNCTUM.

SECUNDA ratio sive secundus sensus quo Veritas Veritatum illa dicitur quæ Unum illud necessarium ad praxim vocat, hic est, quod una illa praxi, seu una illa Veritate ad praxim revocata, totum id simul universum efficiatur quod per alias practicas Veritates particulatim contenditur. Habent videlicet alia singulæ Veritates suum particulare objectum circa quod animos nostros commovent, vel à contrario revocant. Habent Veritates humilitatis illud ipsū quod sibi humilitas objectum statuit, sicque de cæteris Veritatum & Virtutum actibus facile potest intelligi. At nostra hæc Veritas, *unum est necessarium*, nullis certis definitur limitibus, sed ubique regnando & imperando, quidquid in praxi occurrat vel abstinendum vel sustinendum vel agendum, id velut suum & proprium statim in opus redigit, sive ad humilitatem spectet, sive ad misericordiam, sive ad aliam quam ex omnibus voles virtutem. Totum hæc una complectitur, de singulis una decernit & iudicat; *Unum est*, inquit, *necessarium*, quid mihi est igitur curæ divitias comparare? quid mihi gaudij si adsint? quid mœroris si desint? Porro, *unum est necessarium*, non me igitur multum movet iste honor exhibitus, aut illata injuria. Non me amicorum copia vel inopia, quæ nihil eò spectant. Quidquid denique vel paupertas, vel humilitas vel religio vel quævis alia seorsum Virtutis ac Veritas suggerat, totum hoc conglobatum hæc una proponit Veritas, dum hoc Unum proponit quod unum est necessarium, unde Veritas Veritatum tam verè dicitur quam verè alias in praxi Veritates complectitur. Nec minus de hoc uno dici potest quam quod Parentes Tobia de illo suo filio: *Omnia simul in te uno habentes, te non debuimus dimittere à nobis!* Quod ut melius adhuc intelligatur, adverte hunc esse præcipuum finem & effectum Virtu-

Tob. 10.

tum & Veritatum omnium, ut affectus nostros regant, & in id unum dirigant quod à nobis vult Deus, quod quanto brevius & efficacius fieri poterit, tanto id suavius & optabilius fiet. Sic autem fit per hæc praxim quæ his verbis redditur, *unum est necessarium*, quorum sola verborum prolatio favente Deo, totum compescit animum nec ultra vagari sinit liberius. Sunt enim verba hæc, quasi quæ dicuntur Sacramentalia, quæ id quod dicunt efficiunt, nam sicut revera est unum necessarium in quo sit acquiescendum, sic quando id pronuntiatur, & creditur, statim effectus sentitur, & totus in eo uno animus conquiescit. *Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia; & hoc est principium quod & loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit aut iudicat. Cui omnia unum sunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt, potest stabilis corde esse, & in Deo pacificus permanere.* Sic scribit Author de Imitatione Christi, sic & verus Christi sentit Imitator.

L. 1. de Imit
Chr. 6. 3.

III. PUNCTUM.

TERTIA denique ratio seu tertius sensus quo hæc Veritas Veritatum censenda est, sic aptè concepitur ut dicas hæc esse cæterarum omnium propugnatricem Veritatum quæ ad praxim spectant. Nisi enim hæc adesset, & opportunum singulis afferret subsidium, vix ullæ practicae subsisterent Veritates, vix ulla praxis ederetur. Nam cum ad singulas in opus exercendas paratum semper habeat aliquid mundus, caro ac dæmon, quod contra suggerant & objiciant; nihil porò est ad omnium tela hostium retundenda potentius quàm si æquè paratum hoc habeas, *Porro unum est necessarium.* Quid enim objiciunt inimici validius quam cum præsentant ipsas vitæ necessitates quas Veritatum praxi impetit & enervat; *Necessarium* quippe est, inquit, vivere; ad vitam autem necessariæ sunt opes, & domesticæ facultates, ad has verò vel acquirendas vel conservandas necessariæ sollicitudines, curæ & studia; nec proinde tantum omni superest & animi quantum devotio, pietas & aliæ religionis Virtutes exigent. Opus est etiam fama, & gloria nisi velis infamem vitam vivere quod ipsa morte est intolerabilis. Necessariæ præterea sunt illæ artes quæ vel mechanicæ vel liberales dicuntur: Quis enim vivat nisi genus aliquod vivendi suscipiat? Et quanta in quovis vivendi genere sunt necessaria

faria quorum defectu planè deficias? Quas enim vitæ necessitates tanto ardore natura urgeat, quanto ipsam amat vitam, quis non videat inde singulas expugnari Veritates quæ vitæ secundum Evangelicam Institutionem degendæ modum, non secundum carnem aut mundum doceant? Quid hinc porro agat pugil Christianus? quid tot implicatus necessitatibus cogitet, quò se tot cinctus hostibus vertat, quo se scuro propugnabit, quæ salutis galea, quæ lorica tutabitur?

Audiat porro audiat quid loquatur Veritas, & ipse hanc liberè Veritatem loquatur, Porro unum est necessarium, & hoc quoque est fortior. Hoc enim quicquid intelligit quod loquitur, uno verbo negat omnes illas præteritas necessitates quas ita mundus urget, ut quasi mundus non esset nisi hæc adessent quæ vocat necessaria. Nam si revera unum est necessarium, nec ipsa vita temporalis est necessaria, quæ non est illud unum quod unum est necessarium. Si autem vita non est necessaria, quid fama, quid divitiæ, quid artes, quid alia demum omnia quæ sunt tantum ad vitam necessaria? Quis dicat mortuum his egere quibus vivitur, cum non vivat? Eito his vero egeat, ut vivat quisquis vivit; sed si viventi non sit necesse vivere, quis dicat esse aliam magis ipsi necessariam quam si non viveret?

Sublata igitur necessitate vitæ, corrumpat omnino necesse est alia quævis necessitas, sicque deficient qui has obijciunt Veritatibus excendendis necessitates, atque ita Veritas in sua praxi propugnatur, & ipsa denique Veritas quæ cæterarum est fidelissima propugnatrix, Veritas Veritatum dicatur, prædicetur, colatur & prævaleat, sitque illa Veritas de qua in tercio Elidræ quidam dixit: *Et Veritas manet & invalescit in æternum, & vivit & obisnet in sæcula sæculorum. Nec est apud eam accipere personas, neque differentias: sed quæ iusta sunt facit omnibus, iniusta ac maligna, & omnes benignantur in operibus eius. Et non est in iudicio eius iniquum, sed fortitudo & regnum & potestas, & majestas omnium ævorum. Benedictus Deus veritatis. Et desit loquendo, Et omnes populi clamaverunt & dixerunt: Magna est Veritas, & prævalet.*

Nec dicas, si hæc ita sunt, abijciendam esse omnem vitæ curam, & earum rerum solitudinem quæ non sunt ita quidem necessaria sicut

illud Unum necessarium, sed tamen ita debent à nobis curari ut si cura desit, nostro de simus officio. Non hoc inquam sequitur sentiendum & dicendum: Nam debetur cura, ut certè debetur rationabilis & ordinata vitæ conservandæ & officij persolvendæ, tunc cura illa comprehenditur sub illo necessario, quatenus non aliter consideratur debet talis sollicitudo, quàm ex divina voluntate sic ordinante: nam si contra vel præter illum divinæ discretionis & voluntatis ordinem, cura vitæ vel cuiuscumque officij te premeret, tunc inordinata esset, tunc peccatum esset, & tunc rectè concluderes talem esse curam abijciendam sicut expressè Dominus: *Ascendite, inquit, vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula & ebrietate & curu huius vite.*

Luc 21.

Neque verò tantum ita propugnat alias Veritates hæc nostra Veritas ut ab actibus suis non retardentur, sed eorum præterea reddit actus tam frequentes, tam sublimes & tanti ponderis ac valoris, ut inde quod est in Sanctis gratiæ & in Beatis gloriæ, magnificentius, totum hauriatur & penitus communicetur, ut declaratum est in 3. p. in Festo Assumptionis Beatilissimæ Virginis, ubi hæc demonstratur Veritas.

Quod unum est in Assumpta Virgine gloriosius, hoc est assumptum ex illo Uno necessario, de quo Christus.

Videri etiam debet in eadem parte, Fer. 2. Hebdom. 21. ubi hæc patet Veritas:

Si quod creditur necessarium petenti desit, credendum potius non illud esse necessarium, quam quod petenti desit.

Affinis est & illa quæ habetur in 1. parte, Die 6. Decembris.

Numquam melius sibi providet fidelis Dei servus, quàm si nihil sibi retinens totum se Domino, suaque omnia consecret.

FERIA TERTIA.
DE CVRA INTERIORIS HOMINIS SVpra
EXTERIOREM.

*Stulti ! nonne qui fecit quod de foris est, etiam id quod de intus
est, fecit ?* Luc. 11.

VERITAS PRACTICA.

Quo quis in exteriori colendo homine videtur esse sapientior, eo est stultior si non magis interiorem colat.

RATIO EST, Quia quo quis in exteriori colendo homine videtur esse sapientior, eo maiorem se habere proficitur rationem qua cultum illum promoveat.

Sed quod quis maiorem se habere proficitur rationem qua cultum externum promoveat, eo est stultior si non magis interiorem curet & excolat. Ergo evidentissimè dicitur Veritas, & quisquis ille est in externis Sapiens, habet quod à se discat & alios doceat longè maiorem in internis perendam esse operam.

I. P U N C T U M.

EXPLICATA superius in diversis occurrentibus locis habentur, quæ priori parte Capitis undecimi, sanctus Lucas commemorat. Quod ibi verò superest ad formandos mores accommodatus, saluberrima quædam est admonitio Domini de cura interioris hominis supra eum qui dicitur exterior, sive supra quem vis cultum qui foris tantum apparet. Sic enim apud Pharizeum cum aliquando invitatus esset ad prandium, noluit de industria lavare manus quo solebant exquisito modo Pharizeæ, de quo in tertis parte dictum est, quod cum mirabundus, & animo non satis æquo recogitaret. Is qui Dominum invitaverat: tum verò Dominus ad illum: *Nunc vos Pharizeæ quod de foris est colitis & catini, mundatis; quod autem intus est vestrum, plenum est rapina & iniquitate. Stulti ! nonne qui fecit quod de foris est, etiam id quod de intus est fecit ?* Quasi diceret, si putatis vos habere rationem mundandi ea quæ foris patent, quare non videtis quam sit rationabilis mundare illa quæ intus sunt ? Nonne id quod dicitur stultitiz genus est credere se non nisi probato iure, ac rationabili cultu mundare sua exteriora omnia nec idem sentire de internis, sed

ea potius negligere, cum longè magis ratio suadeat internam sibi curare munditiam, & cultum animi præ cultu corporis observandum?

Quod certè monitum non solos spectat Pharizeos, sed è Christianis ac ipsis etiam Religiosis Viris quam plurimos, quibus satis esse videtur ad religionis & sapientiæ famam conciliandam si vestes, si suppellectilem, si quid quid oculis hominum patet, apprimè curent & colant; quæ vero latent, aut quæ soli Deo patent interiora suæ mentis, vel protus abijciant, vel non pari cultu promoveant. Stulti ! nonne si ratio est pro exteriori homine, ratio hæc eadem aut certè potior pro interiori militat homine? Nonne & quo quisquæ in exteriori colendo homine videtur sapientior, eo stultior est, si non potius internum colat?

Hæc sunt modò attentius consideranda. Eè primò illud quod præmittitur illum haberi consultoerent in re aliqua qui plures eius peragendæ vel majores nactus fuerit rationes, aut ne aberreret sermò longius, illum vident tantò sapientioerem in externo cultu promovendo, quantum sibi magis è ratione videbitur sic externis suis vacare percolendis: Quod ex ipsis certè notum est terminis, nam sicut sapienter aliquid agere non aliud esse intelligitur, quam consultò & rationabiliter agere: sic plane quantum quis in agendo sapientior videri vult, nihil aliud velle creditur, quam profiteri se firmioribus rationum momentis esse mixtum ut illud agat, unde quod pimum ait Sapiens in Proverbis, *Audiens Sapiens sapientior erit*, perinde videtur esse, ac si diceret, audiens rationes quibus ad opera quavis moveatur, sapientior erit in illis operibus obeundis. Quod & Item conformans; *Via, inquit, stulti, recta in oculis eius; qui autem Sapiens est audit consilia.* Rursumque paulò post; *Quæ omnia cum consilio, reguntur sapientia.* Nam hoc est esse sapientem, nisi sine consilio & ratione aggredi; & hoc perinde est magis esse sapientem, magis audire consilia, sive majores agendi rationes indagare. O qui sic sapienter ut magis sapieret?

II. PUN-

Fer. 2.
Hebd. 4

Prov. 10

Ibid. 11, 12

1 Cor. 14

II. PUNCTUM.

SED quo quis majorem se habere proficitur rationem, qua cultum exteriorum promovet, eò est stultior, si non interiorum aquè ac magis curat & excolat.

Nam cum illa ratio, quæ cunctis tandem illa sit, internis colendis magis faveat quàm externis, nonne quò hanc majorem dicit esse rationem, tantò secum magis pugnat, & tantò hinc se magis contra rationem agere comprobabit, cum id minus agat quòd magis agendum persuadet ratio? Quid autem stultius quam sic secum pugnat, sic se suis illaqueare verbis, sic se suo jugulare gladio, sic demonstrare se tantò peius agere, quantò se melius agere demonstrabit? Sic propriè stultus caditur labris.

Certè in Scripturis, tantum deferitur interno cultui, ut hic unus præ alio videatur commendari; nam *omnis gloria filia regni ab intus*, Ibi videt Christus, inquit S. Augustinus, *ibi amat Christus, ibi alloquitur Christus, ibi punxit Christus, ibi coronat Christus*; q. d. cum ibi omnia Christus præsertim operetur, idcirco etiam omnis nostra ponenda est opera ut rectè intus affecti simus & egregiè compositi. Sed quandoquidem non recusamus externum cultum, & quandoquidem non auctoritate sola, sed ratione agimus cum eo qui ex disciplina Phariseorum quòd foris est satis diligenter curat, non ita veiò quòd est intrinsecus; Age producantur illæ rationes quibus exteriorum cura permittitur vel etiam committatur. Quid est quòd suis omnibus ex cultum partibus velis corpus tuum, capillum, vultum, velles, sermone, & quidquid proximè tibi adhæret? Nonne idcirco præcipue quia sic decorum exigit, sic deceat coram hominibus apparere, sic satis sit inventientium oculis, sic mutua fovetur benevolentia, sic humana societas postulat, sic ædificationi, sic charitati dicitur esse consulendum, quia si hæc abessent, nostrum tæderet alios. Sic ipse Deus colitur cujus imago quædam in nostrò luceat corpore, sic ipsa denique naturalis docet ratio dum unicuique rei, suum statuit ordinem & certum ordinat statum quem si non servet, inordinata sentetur, & aspectum solet offendere; Unde Apostolus, *omnis autem honeste & secundum ordinem sunt*.

Hæc sunt videlicet quæ faciunt pro externa rebus decencia; nunc contemplare attentius quàm illa ipsa pro interno animi cultu magis concludant & evincant. Nam si oculis hominum

id concedi debet ne quid in nobis sit quòd eos meritò possit offendere, nonne id satis divino dandum oculo qui cordis intima præsertim spectat, ne quid ibi lateat quò se offendi queratur? Nonne vel minima cordis impuritas quæ voluntario retinetur assensu, magis ex se Deum provocet, quàm quivis neglectus cultus hominè, cujus non ita interest, an sis extra bene compositus, quàm Dei refert an sis intus rectè affectus? Non quasi hominibus placentes sed Deo qui probat corda nostra, inquit Apostolus. An ignoras impurum animum nihil habere commercij cum sanctificæ gratia, cæterisque donis quæ supernaturalia nuncupantur, atq; adeo nihil cum singulis adorandæ Trinitatis Personis, nihil cum Patre cujus lex violatur, nihil cum Filio cujus sanguis contemnitur, nihil cum Spiritu S. cujus gratia conculcatur; nihil deniq; cum universa cœli Societate cujus nulla est communicatio cum tenebris seu tenebrarum operibus; Et te non magis pudebit hoc cœlesti & divino excludi consortio quam humano?

Quod si divinam putas imaginem in exteriori colendam hominè, quantò id verius credendū est in interiori positum hunc esse cultum cum verius ad imaginem Dei factus sit homo ratione animi quàm corporis, & animi bene compositi, quàm bene culti corporis? Quid porò de illa proximorum ædificatione dicitur, quid de illa inquam jactas ad externi laudè cultus, quòd non magis internū spectet? Quid est enim quòd proximum ædificet nisi vera & solida virtus? Quam autem vera & solida virtus si sit tantum exterior, si species tantū virtutis sit & non ipsa virtus, quæ tamen ipsa non est nisi sit animi, nisi sit interior, & qui abconatus est cordi homo sit verè coram Deo qualis apparet hominibus. Nonne hoc est potius charitatem destruere quàm ædificare proximum, si solum virtutis simulachrum appareat, si sola sit pietatis simulatio, si solum humilitatis figmentum, & non res ipsa simplex & sincera? Quid est hypocritam agere nisi hoc sit, quid est similè esse sepulchris quæ speciosa quidem foris apparent hominibus, intus autè plena sunt ossibus mortuorum & redundant spurcitia? quale inquam & quibus hoc probi injicitur nisi quibus sola sufficiebat externa virtutis species?

Quod si ratio, si ordo exigit ut unicuique rei suum servetur decus, & quoddam ingenitum à natura decorum; Nullumne animi tale est decus? Et nisi hoc animi decus servetur, putatne hominem bene ordinatum, tamen si omnis relictur or-

111.10.

114.

1 Cor. 14.

do exterior? Quid magis inordinatū possit concipi quā si homo rectus sit corpore & animo incurvatus? Non si totius statua hominis inverfa esset ut pedibus sursum & capite deorsum incederet, tale monstrum produceret, qualis est homo cuius rectum est corpus & pravus animus!

Vide in 2. p. Sabbato Hebd. 3. post Pascha, & infra Sabbato hujus hebdomadæ.

III. PUNCTUM.

Ter. 3.

QUO quis igitur in exteriori colendo homine videtur esse sapientior, eo est stultior si nō magis interiorē colat hominem, cum ipse homo sibi semetipsum opponat in eo quo sapientior esse videtur, ut declaratum est: nec sit quidquam magis oppositum sapientiæ quā stultitiā. Quomodo dicitur, sapientes nos sumus, Confusi sunt sapientes; Et paulo post iterum, Confusi sunt quia abominatōnem fecerunt, quia imo confusione non sunt confusi & erubescere nescierunt. idcirco cadent inter corruentes, in tempore Visitationis sua corruens, dicit Dominus. Congregans congregabo eos, ait Dominus. Non est urva in vitibus, & non sunt ficus in ficulis. Q. d. hinc prima mali labes, hæc origo stultitiæ, Judicii, supplicii & malorum omnium, quod nullum ferant virtutis fructum, contēti sunt foliis & specie quadam externa quæ decipit homines, sed non Deum qui alios habet oculos, & qui fructum querit non folia. Quæ de re fusius etiā in 3. part. ubi de ficu infructuosa. Satis sit modo S. audire Gregorium quibus illos monitis mo-

neat aut monendos doceat qui sapiunt in externis, & in internis desipiunt; qui hoc unum bene agunt quod foris patet: & quod malè agunt ne foris pateat hoc unum curant. Penitent, inquit, humana iudicia quanta velocitate evolant, divina autem quanta immobilitate perdurant. Admonendi sunt ut in fine verum, mentis oculos fiant: quia & humana laudū attestatio præterit, & superna sententia, quæ & abscondita penetrat, ad retributionem perpetuam convalescit. Dum ergo occulta mala sua divini iudicii, recta autē sua humana ocula anteponunt: & sine teste est bonū quod publice faciunt, & non sine aeterno teste est quod latenter delinquunt. Culpas itaque suas occultando hominibus, virtutesque pandendo, & unde puniri debeant, abscondentes detegunt, & unde remunerari poterant, detegentes abscondunt. Quos rectè septuaginta deitas speciosa exterius sed morsuorum offibus plena interioris Veritas vocat, quia vitiorum mala intus contegunt, humani vero oculis quorundam demonstratione operum de solo foris iustitiæ colore blandiuntur. Admonendi itaque sunt ne quæ agunt recta despiciant, sed ea meritis melioris credant. Valde namque sua bona dijudicant qui ad eorum mercedem sufficere humanos favores putant. Cum enim pro recto opere laus transitoria queritur, aeterna retributione res digna, vili pretio vanum datur. De quo videlicet pretio percepto Veritas dicit: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Admonendi sunt ut considerent, quia dum pravos se in oculis exhibent, ostendunt sequenda quæ fugiunt, clamans amanda quæ oderunt, VIVUNT POSTREMO ALIIS, ET SIBI MORIUNTUR,

FERIA QVARTA.

DE HIS QUÆ ALIENA SVNT AB OFFICIO, REPELLENDIS.

Homo, quis me constituit Iudicem, aut Divisorem super vos? Luc. 12.

VERITAS PRACTICA.

Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus 2. Tim. 2.

RATIO affertur ab eodem Apostolo cuius sunt illa verba: *Vs ei scilicet placeat cui se probavit* Id est, cui se probatum & fidelem servum obtulit: quod maximè dicitur de viris Ecclesiasticis,

de Religiosis, & aliis si qui sint qui se Deo propius addixerint, hoc est enim Deo militare, se in eius cultum ita impendere ut sicut miles totas est suo Duci, sic totus Deo sit, qui Deo militet qui se Deo servire singulariter profiteatur.

Sic autem inde formatur Ratio.

NEMO militans Deo est qui non ita constet se probatum & fidelem illi præbere servum & militem,

litam, ut nullus se implicet negotiis quibus ab hoc conatu retar detur.

Sed si negotiis secularibus se implicaret, retardaretur ab hoc conatu, nec se fidelem Deo probaret servum.

Nemo igitur militans Deo implicat se negotiis secularibus.

I. PUNCTUM.

HIC etiam consulto multa ex Evangelico textu prætermittuntur, quæ suis quæque locis opportunius, vel jam dicta vel post dicenda sunt, ubi de tolerandis adversis sermo recurret. Dum verò de his ageret Dominus, ait *Ei quidam de turba: Magister, dic fratri tuo ut dividat mecum hereditatem. At ille dixit ei: Homo, quæ me constituit tuâicem, aut Divisorem super v. s.?* Id est, in tali negotio quod mihi offers decidendum, seu in re vestra temporali de qua disceptatis: Non sum ego missus ut de istis cognoscam & iudicem. Bene terrena declinat, inquit S. Ambrosius, qui propter divina descendat nec iudex dignatur esse litium, & arbiter facultatum, vivorum habens mortuorumque iudicium, arbitriumque meritorum: Et paucis interjectis, unde non immerito refutatur hic frater, qui de spem nationem cælestium gestabat corruptibilibus occupare. Cui conformiter S. Augustinus: *Pecebat homo hic mediam hereditatem in terra, Dominus offerebat totam in celo, plus Dominus dabat quàm ille postulabat.*

Luculentum hic itaque Dominus exemplum nobis statuit ut quicumque se arctius Deo addixissent, alienis à sua professione negotiis non se ullo modo sinerent implicari. Quod expresse Apostolus, & ad Præciticam Veritatem accommodatissimè, sic omnibus commendatum reliquit: *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat cui se probaverit;* q. d. quod modo perpendendum attentius proponitur: Nemo est Mortalium qui vel cuiquam Domino vel ipsi Deo sese totum addixerit, ac velut servum aut militem relicta aliis omnibus se in ejus mancipium consecravit, qui non simul omni modo conetur illi placere, illi se probare, illi se fidelem & probatum exhibere. Cur enim se illi tradidisset nisi hoc intendere: vel quomodo diceretur se illi tradidisse nisi animum, nisi affectum, nisi conatum, nisi omnia sua sic eò velle referre; ut quod incæpit pergeret, quod proficeretur efficeret, & uno verbo quod agit hoc ageret: nam esse Dei & placere Deo iam arctè simul coherent ut non sis Dei nisi

Deo placeas, nec Deo placeas nisi totus illius sis. *Qui me misit mecum est,* ajebat Christus Dominus, *& non reliquit me solum, quia quæ placita sunt ei, facio semper.* Hoc quasi vinculum individuae nostræ societatis & unitatis est, quia non aliqua tantum sed omnia, non aliquo duntaxat loco vel tempore, sed semper & ubique, nec alia quam quæ ipsi placent facio. Quod & Apostolus se contendere, & nobis contendendum sæpe admonebat: *2. Cor. 5. Ideo, inquit, contendimus, sive absentes sive præsentibus placere illi.* Et rursum: *An quare hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, Christi servum non essem;* quasi hoc unum & idem esset, sicut dicebamus, non totum placere Christo, vel non totum ejus esse.

Quod & alibi significanter exprimit, dum exhibenda Deo nostra vult corpora *tanquam hostiam viventem, sanctam, Deo placentem:* quasi Deo sacra & addicta, quæ si aliis usibus applicentur, profanentur. Et quasi hoc unum docuisset, vel ex omnibus retinendum vellet, *De cætero, inquit, rogamus vos & obsecramus in Domino testis ut quemadmodum accepistis à nobis quomodo oporteat vos ambulare & placere Deo, sic & ambuletis & abundetis magis.* Hoc enim uno dicto cætera comprehenduntur omnia; *Et qui aliud quærit quàm placere Deo, inquit S. Chrysostomus, ne cit quid sit placere Deo* Expende vim hujus dicti.

II. PUNCTUM.

SED qui se Deo sic addixisset, ut se Dei totum esse profiteretur, & se solum negotiis secularibus implicaret, non illi placeret, nec se probatum ac fidelem Deo servum exhiberet.

Primo, tametsi alix deessent rationes, hæc una sufficeret, quia sic est ejus voluntas, ut qui divina singulariter sectari velit, se ab humanis abstrahat, quantum humana feret conditio. Nā quibus hæc Apostoli verba magis conveniunt quàm istis bonis viris? *Quis consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum Dei vivi, sicut dicit Dominus: quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus, & spererunt mihi populus.* Propter quod exite de medio eorum & separamini, & immundum ne tetigeritis. *2. Cor. 6.*

Deinde, sic ipsa exigit vel sacerdotalis dignitas, vel Religiosa professio, ne retrenis ullis violentur curis aut negotiis, quæ sic animum implicat ut jam non Divinus non Cælestis, non Spirituallis & Sacer homo sit, sed totus terrenus, luteus, inquinatus, aut certe longè alius quàm sacrum jus

Eccl'f. 26. jus exigat institutum. Nam verè id à Sapiente dictum, Difficile exiit negotians à negligentia.

Tertio, cum cuncta Deus sapientissime suis ponderibus, numeris, & mensuris digesserit, ut suo quæq; starent in ordine, quid ei potest esse magis inivum quàm quod est magis inordinatū? Et quid potest esse magis inordinatum quàm si profani sacris se immisceant, vel sacri se profanis implicent? Nonne audivisti quàm odiose ac perperam ausus aliquando fuisset Rex Ozias incensum adolere Deo, quàmq; graviter Sacerdos illi oblitens dixerit, Non est tui officii Ozia ut adleas in ensam Domino, sed Sacerdotum qui consueverunt ad hujusmodi ministerium: egressus de sacrario, ne contempseris, quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à Domino Deo, Statimq; orta est lepra in frons ejus coram Sacerdotibus, qua nunquam plaga sanatus est. At Tu vero Sacerdos, Tu vel Religiose vel Ecclesiastice qui secularibus vacas negotiis, cur non idem tibi dicitur, non est tui officii ut his te implices, sed Regum, sed ministrorum eius, sed secularium.

1. Par. 26.

Certe S. Hieronymus instituens Clericū, hoc ei primum tanquam officii & status maximè proprium repræsentat; interpretatur, inquit, vocabulum suum, & nominis definitione prolata, nititur esse quod dicitur: si enim x̄n̄goc græcè, fors latinè appellatur; propterea vocantur Clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia ipse Dominus fors, id est pars, clericorum est. Qui autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, ut & ipse possideat Dominum, & possideatur à Domino. Qui Dominum possidet, & cū Propheta dicit: Pars mea Dominus: nihil extra Dominum habere potest, quod si quippiam aliud habuerit præter Dominum, pars ejus non erit Dominus; verbi gratia; si aurum, si argentum, si possessiones, si varram supellectilem, cum istis partibus, Dominus pars ejus fieri non dignabitur. Si autem ego pars Domini sum, & funiculus hereditatis ejus nec accipio partem inter cetera tribus, sed, quasi Levita, & Sacerdos, virgo de decima, & altari serviens, altari oblatione sustentor: habens villum, & vestitum, hū contentus ero, & nudam crucem nudus sequar. Obscuro itaq; te, & repetens, iterumque iterumq; monebo, ne officium clericatus genus antiqua militia putes, id est, ne lucra sæculi in Christi quaras militia; ne plus habeas, quàm quando clericus esse cepisti, & dicatur tibi: Clericorum non proderunt eis. Nonnulli enim sunt ditiores Monachi, quàm fuerant seculares, & Clerici, qui possideant opes sub Christo paupere, quas sub locuplete & fal-

L. 2. Ep 12. ad Nepot.

Pf. 15.

Pf. 104.

Hier. 12.

lace diabolo non habuerant: ut suffiret eos Ecclesia divites, quos mundus tenuit ante mendicos. Mendiculam tuam pauperes, & peregrini, & cum illis Christus convivia novavit. Negotiatorem clericum & ex inope divitem, & ignobili gloriosum, quasi quandam pestem fuge.

1. Cor. 15.

De Religiosis autem sic brevius sed non minus efficaciter S. Basilus: Nisi ab ea nos qua ex sanguine necessitudine nobiscum intercedit, conjunctione omnino alienaverimus, & à familiari congressu secularium, ac mentū habitū in aliū velut mundum transmigraverimus, nullo modo scopus animi attingemus. Et idem alibi sæpius: illud autem, inquit, quempiam visere vel con sanguinitate vel amicitia causa, alienum est à nostra professione.

Reg. 5. 11. 13. et sequi. disp.

Reg. 31. a. brev.

Quæ verba expendens Franciscus Suarez, Duo, inquit, motiva posuit quæ inter merè humana videtur potiora beneficiis: & nihilominus aliud aliter postulat, ut talis alicui religio statui sit consentaneus: qui scilicet status eum sit supernaturalis & ordinatus ad perfectionem Charitatis Dei principaliter, & proximi, secundariò; debent præcedere illi, si statui consentanea, aut ex visus obiecti tendent in hujusmodi finem, aut ex intentione operantis ad illum elevata. Et propterea Basilus non dixit esse malum visitare cognatos vel amicos hoc solo titulo, sed dixit esse alienum à religio instituto, q. d. posse id quidem facere seculares, sed non religiosum, quia non decet, quia non placet Deo, quia non se probaret fidelem ejus servum.

T. 4. de Et. l. 7. Tra. 10. l. 1. p. 6.

Ab. 13.

1. Cor. 7.

III. PUNCTUM.

NEMO igitur militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat cui se probavit. Nam se hoc ipso prævaricatorem constitueret, & secum ipse pugnet, volendo simul & unum atque idem nolendo, cum militare Deo nil sit aliud quàm se illi gnævum probare servum, sese autem secularibus implicare negotiis nihil aliud quàm se talem non probare servum: Unde Apostoli, non est equum, inquebant, nos derelinquere Verbum Dei, & ministrare mensis. Quid est ministrare mensis: non erat certe negotium sæculare, sed totum piū ac religioſum, nempe vel sacra intelligitur Eucharistia quam ministrabant, vel cōmune illud convivium quod Agape, id est, Charitas dicebatur, in signum scilicet mutue charitatis & benevolentie; quo ministerio quid erat æquius: quid religiosius? quia tamen impediēbat aliud quod erat ipsis à Domino præsertim

Ab. 6.

com.

commendatum, recte inquit, non est æquum nos derelinquere quod est præcipuum nostri caput officij. Licet aliud sit in se bonum & valde bonum, sed tamen non æquè bonum quia non est æquè commendatum. Tu verò serve Dei cujus est vel prædicare Verbum Dei, vel legere, vel meditari, vel quodpiam pietatis affine opus exercere in domo Domini, quid dices in tuis illis negotiis quibus te implicat? Nonne saltem videas quam esset æquius dicere, non est æquum nobis derelinquere opus Dei & secularibus vacare negotiis. Quid sunt enim ista negotia si comparentur cum Sacramento administrandis quæ tamen ministrare desinebant Apostoli, ne desinerent ministrare Verbum Dei.

Sic cum paulò post Spiritus S. jussisset Apostolis ut segregarent sibi Saulum & Barnabam in opus ad quod assumptisset eos, cavebant hi duo diligenter Operarij ne quid aliud ab illo munere quantumvis pium susceperant, unde illorum unus, non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare: quasi diceret, tunc tibi bonum est opus baptizare, non est tamen meum opus, segregatus sum ab hoc opere in aliud, nec me alteri ausum implicare negotio, quam cui à Domino sum destinatus. O Verbi efficaciam, segregatus: si hanc Religiosus attenderet qui non minus est in suo statu segregatus à negotiis secularibus quam S. Apostolus à baptismo conferendo!

Nec dicas, esse interdum prudentiæ, charitatis & cuiusdam pie Justitiæ sese proximorum negotiis impendere, nam hoc poterant respondere Apostoli, hoc & ipse Dominus rogatus à fratre de dividendo suo patrimonio poterat sibi proponere, quo ad componendam litem inclinaretur. Quid enim æquius videbatur quam duos litigantes adunare fratres? Quid optabilius quam sic illos & univertam parentelam sibi demereri? Quid magis divino simile quam pacificare discordes? Et tamen Christus noluit, nec talem prudentiam aut charitatem aut pietatem exercuit, quia non ita sibi convenire judicabat, & ita nobis esse volebat exemplo ut quæ nobis minime convenirent licet pia, licet sancta, minimè tamen auderemus: neque inde propterea nobis quidquam deperiret, sicut neque propterea cessaremus à bono, quin potius & ipsa cessatio nobis in bonum cederet, & aliud interim præstantius

quod nostrum esset agere, dum ageremus, maximam apud Deum & homines gratiam colligeremus.

Sic Christus Dominus non hic omisit pium opus, non omnino negavit quod rogabatur, dixit & fecit quod fraternam litem posset dirimere non quo illi quidem modo expectabant, non quasi divisor aut Judex laicus, non seculari modo & sensu; sed spiritali, sed Evangelico sed Divino qualem ipsum decebat Christum: *Videte, inquit illis, & cavete ab omni avaritia, quia non in abundantia cuiusquam vita estis ex his quæ possidet: quasi aperte diceret, quando id quod vultis efficerem, non propterea viveretis felicius, nam vitam felicem non facit rerum abundantia: docebo vos autem modum vitæ facilius & felicius traducendæ, revocate animam ab inordinato rerum affectu, tunc nulla inter vos erit dissensio, & multa pace fruemini. Tum adiecit similitudinem aptissimam de qua est sequens crastina consideratio; nec dubium quin eis simul gratiam contulerit quæ id possent, si vellent, quod monebat efficere.*

Hoc est scilicet militare Deo, hoc est non implicari negotiis secularibus. hoc est placere ei cui te probaveris, hoc est quod probati faciunt operarij & quod probabiles illos facit & infusibiles, sicut monebat Apostolus: *Solicite curate ipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum Veritatis: 2. Tim. 2. profana autem & vaniloquia devota. Quasi diceret, in hoc vel maxime te qualem esse hortor exhibebis si profana devotes & vaniloquia, quod & ante pridem Dominus per Prophetam edixerat: *Si separaveris pretiosum à vile, quasi os mesum erit: convertentur ipsi ad te, & tu non converteris ad eos. Vide sine quantum intersit inter te convertentem secularis, aut te ad eos convertum, & ab eis pervertum ac factum secularem?**

Vide in 2. parte, Fer. 3. oct. Ascensionis ubi hæc Veritas exhibetur.

Sic internis externa sunt temperanda, ut neutrum eorum importunè, & utrumque opportune sibi cedat.

FERIA QUINTA.

DE NIMIA RERVM SVARVM CVPIDITA- TE QUÆ EST IPSA AVARITIA.

*Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce,
comede, bibe, epulare. Luc. 12.*

VERITAS PRACTICA.

Non solum avarus est qui cupit aliena, sed
qui cupidius servat sua.

Servat autem cupidius qui sibi soli servat.

RATIO prima pars hæc est, quod eadem dua sint
partes avaritia, non solum avarus est qui unam
sed & qui alteram explet partem.

Sed qui cupit aliena, partem unam avaritia: qui
cupido verò servat sua, partem in explet alte-
ram.

Ergo non solum avarus est qui cupit aliena, sed qui
cupidius servat sua.

RATIO secunda pars est, quod ille sua servat cu-
pidius qui cupiditate sua detinetur, ne in bonis
ea usus impendat.

Sed qui sua sibi soli servat, cupiditate sua detine-
tur, ne in bonis ea usus impendat.

Ergo & sua servat cupidius; addit & damnosius
quàm quaquam prius.

I. PUNCTUM.

QUOD Dominus commendat ut ab
omni avaritia sive à nimietate tem-
poralium cupiditate caveremus, egre-
gia & valde appositae parabola corro-
boravit firmius, quam sic refert S. Lucas: Dixit
autem similitudinem ad illos, dicens, Homini cu-
jusdam divitis uberes fructus ager assultit: & cogi-
tabat intra se, dicens, quid faciam quia non habeo
quo congregem fructus meos? Et dixit, Hoc faciam;
Destruam horrea mea, & majora faciam, & illuc
congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona
mea, & dicam anima mea, Anima, habes multa
bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bi-
be, epulare. Dixit autem illi Deus, stulte! hæc nocte
animam tuam repetunt à te: quæ autem parasti,
cujus erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est
in Deum dives.

Hæc est inquam parabola tam egregie compo-
sita non ad id solum quod prætendebat Christus
sed ad plures alios colligendos fructus, ut in ea
penitentiam expendenda, totum meritum primum

hoc punctum impendi debeat, deinde duo se-
quentia duæ propositæ Veritates singulatim
complectentur.

Ut autem tota oculis & animis fructuosius para-
bola subjiciatur tres in partes sic potest dividi ut
primò cogitur quid sibi dicat iste Dives. Deinde
quid illi Deus. Ac postremo quid nobis inde
Christus.

Quid faciam, ait ille opulentus novis redundans
bonis, quia non habeo quo congregem fructus meos.
Hic primum admira te quantam sollicitudinē &
quas secum angustias invehat rerum abundan-
tia, quàm verè Christus dixerit spinosas esse di-
vitiarum, nec in eorum abundantia quæ possidentur
vitam & pacem stare. Quod præclare admodum
S. Gregorius profecit in illa verba libri Job:

Cum jactantur fuerit, arboribus, assuatis, & omnis
dolor servet super eum. PRIVS, inquit, anhelat per
avaritiam concupisita congregare, & cum quasi in
quodam ventre avaritia multa congestis, jactan-
tus arboratur: quia dum anxietate qualiter acqui-
sita custodiat, ipsa eum sua jactet angustiat. Qui
ergo ex abundantia coangustatus dicebat, quid faci-
am, quasi multo cibo pressus astuabat. Penitentiam
quæ votis appetit ut uberes fructus ager illius affer-
ret. Ecce autem vota completa sunt quia fructus ub-
eres ager assultat, sed quia ad reconandum loca
non sufficiens, multiplicatus dives quid faciat, igo-
norat. O angustia ex jactate nata! de ubertate a-
græ angustatur animus amari. Dicens namq; quid
faciam, profecto indicat quia votorum suorum as-
fectibus pressus, sub quodam rerum fasce laborabat.

Sic S. Basilus & ex eo S. Ambrosius, qui & ad-
dunt non tantum ex his verbis apparere angus-
tias divitis, sed & inopiam & egestatem. Egens
vox ista est, inquit, quid faciam? unde cibus? unde
de vestitus? Iudem cruciatibus pro sollicitudine fa-
culatam, quibus pauper pro egestate torquetur.

Tum verò pergens miser ille dives, hoc faciam
ait, Destruam horrea mea, & majora faciam, & il-
luc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona
mea. Cui ego respondeo, inquit S. Ambrosius. Et rectè
quidem facis, nam verè destruere debes horrea
ini-

iniquitatis, & ea qua male edificaverat manibus suis ipse subvertit: Destruere promptuarium, ex quibus nullus misericordiam consecutus est: de jicere ac subvertere mammona obscura & tetra domicilia. Destruam, inquit horrea mea, & majora edificabo. Quod si & ista repleveris, quid quaso facturus es? Et iterum sine dubio destrues, & iterum reedificabis. Et qui finis stulti huius laboris est, bravij, & instanter edificare, & instantius destruere? Et alibi: Recte destruet qui sapienter edificare non novit. Destruet horrea quia non novit sua frumenta dividere sed claudere. Et majora, inquit, faciam. Infelix: vel id dispensato pauperibus quod pro sumptu edificationis impendit.

Concludit tandem inops voluptas: Et dicam anima mea: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epulare. O VERBA, inquit S. Basilus, verba stultissima! o demeritiam singularem: nam si porcina habuisses animam, quid aliud ipsi enuntiare potuisses? Itane pecunias suas ita bonorum animam ignorans, tam ut exceptes carnalibus bonis: & quacumque alvi secessus recipit, anima desinat? Si plena est bonis operibus, si Dei gratiam sibi conciliavit, & familiariter ascivit, tum sanè multa bona habet, tum latari poterit bona latitans. Iam quando terrenam sapit, & Deum habes ventrem, totus quoque caro effectus, visio sis affectibus obsequeris, audi te dignam appellationem qua tibi nullus homini, sed ipse Dominus indidit: Stulte, hac nocte animam tuam abs te repetunt; qua autem preparasti, cuius erunt?

SECUNDUM M est huius Parabolæ caput, nempe quid Diviti responderit Deus ubi primū quod ad veritas, sapiens est monitum Divi Ambrosij: Vide, inquit, dispensationem iusti iudicij Dei. Indulget ei (diviti) proderit ac proferre omnia consilia sua, publicare sententiam suam, ut & ipse dignam tali mente ac voto sententiam ferat. Quod utique propterea scriptum est non tantum ut quid ille passus sit, nosceremus, sed quomodo nos effigere debeamus, ne similes condemnemur.

Quis autem hominum credidisset hunc esse stultum qui raro uberes anni proventus fecisset? Sed quam diversa sint iudicia Dei & hominum quis ignorat? Sic itaque iudicio Dei stultus est ille qui solum in bonis habet quæ caduca sunt & temporalia. Stultus ille est, qui sibi plurimos promittit annos. Stultus ille qui sibi iam jam morituro nulla parat subsidia. Stultus qui cum cælum sibi potuisset emere bonis suis, maluit cælum & bona sua perdere. Stultus, qui bona sua vocat, quorum nulla secum auferre potest,

Recte stultus, ait S. Ambrosius, quia anima sua corporalia subministrat, quia recondit qua cui servet, ignorat. Et ideo ei dicitur, quia autem parasti cuius erunt? quid quotidie metiris & numeras & obsequas? quid aurum trucas, argentum ponderas? Quanto melius est liberalem esse dispensatorem quam sollicitum custodem?

Aprè autem S. Gregorius in hæc verba Jobi trigesimo quarto, subito morientur, & in media nocte curvabuntur populi, & pertransibunt, sic rem totam illustrat. Quamlibet, inquit, serò de hac vita tollantur iniqui, subito & repente tolluntur, quia finem suum cogitando pravideri nesciunt. Subitum est homini quod ante cogitare non potuit. Subitò dives ille stultus raptus est, qui horrea qua præparabat, deseruit, & inferni locum quem non pravidebat, invenit. Ad aliud exercebat animam per cogitationem, sed ad aliud emisit per sententiam. Aliud dum viveret contemplatus est, aliud dum moreretur, expertus. Reliquit enim diu tractata temporalia & inopinata invenit æterna. Unde ei propter hanc ignorantiam cecitatis sua, bene per divinam sententiam dicitur: Hac nocte repetunt animam tuam à te. In nocte quippe ablata est qua in obscuritate est cordis amissa. In nocte ablata est qua considerationis lucem habere noluist, ut quod poterat pati, pravideres.

SUPEREST Tertium, quid inde Christus ad omnes documentum eliciat. Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives! Id est, sic stultus habetur Deo, sic dum sibi plures vitæ annos pollicetur, de repente incogitans rapietur, sic nihil secum auferet nisi culpas & æternæ incentivæ pœnæ. Qua certè sententia vix ulla est in Scripturis formidabilior, sive multitudinem hominum spectes quos comprehendit, sive genus supplicij quod denuntiat. Quis enim est hominum qui sit in Deum dives? quid est esse divitem nisi abundare rebus, quid divitem apud Deum, nisi abundare his rebus quæ censentur apud Deum divitiæ, quales sunt humilitas, contemptus sui, ceteræque virtutes integræ ac perfectæ? Quis porò his abundat virtutibus? Quod rarior veræ virtutis abundantia quam ipsa virtus? quis proinde censeri poterit dives apud Deum? Et tamen qui non est ita dives, nullum alium expectare debet finem, quàm illius stulti qui morte improvisa raptus est, id est, impcensens, id est, in peccatis mortuus, id est, in inferno sepultus. Et potest dici quid gravius? Et cum à nimia rerum cupiditate dimanet ista pernicijs?

L. de Nabu
the. c. 7.

Iob. 25.
L. 25. Mor.
c. 2.

L. de Nabu
the. 7.

S. Basilus
hom. de
hæc par.

S. 64.

nicies, quis non attentius ad ipsas usque radicem fibras hanc radicem malorum omnium evellendam curabit?

II. PUNCTUM.

Extota proinde Christi Domini parabolica similitudine discendum hoc in primis proponitur, quanto sit studio temperanda hæc rerum nostrarum cupiditas, quæ non minus avaritiæ nomen sibi allinit, quam scæda illa rerum alienarum appetentia.

Ser. 196. de semp.

Verè enim verum est quod S. Augustinus docuit & jam forte alias auditum est, sed modo expressius declarandum venit: Non solum avarus est qui cupit & qui rapit aliena, sed qui cupidus servat sua.

2.2.9. 118. a, 1. ad 2.

Ratio quæ brevius contrahetur quàm fuerit proposita sic evidenter constat, Nam si avarus est qui cupit aliena, quòd pars quædam hæc sit & species avaritiæ, cur non æquè diceretur avarus qui cupidus servat sua, cum sit ex æquo pars hæc avaritiæ, nec minus propria species; Audi enim Divum Thomam: Avaritia peccatum est quo quis supra debitum modum cupit acquirere vel retinere divitias. Et paulò post declarans quomòdo sit peccatum in proximum & in seipsum, docet esse in proximum indebitè usurpando qua sunt proximi; At verò in seipsum, immoderatus amando & desiderando divitias, aut se in eis delectando, Ac rursus ubi agit de virtute quæ huic opponitur vitio, respondet esse Justitiam quoad illam scilicet primam partem & speciem qua quis cupit & retinet aliena: quoad verò alteram qua quis sua cupidus servat & his destinetur, Liberalitatem illi esse oppositam, cuius hoc proprium munus est affectionem animi circa divitias moderari. Videlicet quam pari modo de utraque vitij loquatur specie, quamque patitur avarus ille sit qui sua tam cupidè diligit ut sit tenax & parcus, quam qui aliena tam avidè possidet ut sit injustus?

Ecclesi 5. Ibid. 14. Ib. 31.

Sic omnes passim Scripturæ, sanctique Patres non aliter frequentius avarum expriment, quàm qui nimio temporalium retinetur affectu, sive illa sint propria seu aliena fuerint, Avarus non implebitur pecunia: & qui amat divitias, fructum non capiet ex eis. VIRO cupidus & tenax sine ratione est substantia. Qui aurum diligit, non justificabitur. Atque in hunc plane sensum quòd gravius de avaritia dicitur nempe quòd sit idolorum seu simulachrorum servitus: sanctus Augustinus de immoderato avarorum affectu interpretatur quo, inquit, in sordibus pecunia inbar-

Ephes. 5. L. 11. de ci. vit. 2. 25.

scunt, ibique suum finem ac summum bonum perunt, & tanquam idolum colunt.

Nonne hæc satis ad intellectum quo agnoscas te avarum esse si cupidus tua servas aut diligis? Eruntne verò iatis ad affectum? Plurane tibi oportet ad detestationem vitij? Possesne avari nomen admittere? non etubesceres ad hanc infamiam? nonne ut injuriam acciperes si de te diceretur, cor habet exorbitatum avaritia. Hoc tamen de te ait S. Petrus si cupidus tua servas & diligas.

2. Pet. 1.

III. PUNCTUM.

SERVAT autem cupidus qui sibi soli servat.

Hæc adjungenda fuit præcedenti Veritas, ne quis forte ad evitandum avari nomen negaret se cupidus sua servare ac diligere; hoc est videlicet certissimum nimie cupiditatis argumentum tibi soli tua servas, seu quòd idem pene est, nisi libenter & liberaliter quantum potes, pauperibus eroges. Quid enim est illud servare cupidus nisi plus nimio, nisi plus quam oportet? Undenam autem agnoscat illud nimium aut illud plus nisi quando in bonos usus essent impendenda quæ servas, sola cupiditate teneris, ne illa impendas?

At si tibi soli tua servas, quid est quòd te ab illis bonis usibus sive opportunis impensis detineat, nisi sola illa tua cupiditas sive tuorum amor bonorum? unde quid sequitur nisi hoc idè esse servare sua cupidus, & sibi soli servare? Ac proinde ad praxim si quod cupidus in te est, si quod cupiditatis est nimium velis moderari ac temperare, ne tibi soli tua servas, da libenter egentibus: aut nisi dederis, nosce te ipsum, nosce te cupidus tua diligere, nosce non minus esse avarum quam si aliena cuperes aut raperes. Sic ex utroque S. Gregorius, Admonendi sunt, inquit 3 p. 208. qui nec aliena appetunt nec sua largiuntur ut sciunt. felicitè quod ea de qua sumpti sunt, cunctis hominibus terra communis est, & idcirco alimenta quoque omnibus communitè profert. Incassum ergo se innocentes putant qui commune Dei munus sibi privatim vendicant, qui cum accepta non tribuant, in proximorum nece grassantur, quibus pene quoti die perimunt quot morientium pauperum apud se subsidia abscondunt.

adm. 21.

Et post nonnulla: Hi autem dicere nonnumquam solent: Concessis utimur, aliena non quarimus: & si digna misericordia retributione non agimus, nulla tamen per versa perpetravimus. Quod idcirco sentiunt, quia videlicet aurem cordis à Verbis ea testibus claudunt. Neque enim aves in

EVANG.

Evangelii qui induebatur purpura & bysso, qui epulabatur quotidie splendide, aliena rapuisse, sed infructuosè propriis usus fuisse perhibetur: eumque post hanc vitam ultrix gehenna suscepit, non quia aliquid illicitum gessit, sed quia immoderato usutantum se licitis tradidit. Admonendi sunt tenaces ut non verine quod hanc primam injuriam faciunt Deo, quia danti sibi omnia, nullam misericordiam hostiam reddunt. Hinc enim Psalmista ait. Non habis Deo placationem suam, nec pretium redemptionis animæ suæ. Pretium namque redemptionis dare, est opus bonum præveniens nos gratia reddere. Hinc Ioannes exclamat, dicens. Iam enim securus ad radicem arboris posita est: omnis arbor quæ non facit fructum bonum excidetur. & in ignem mittetur. Qui ergo se innocios quia aliena non rapiunt asstant, istum securus vicinæ prævideant, & torporem improvida securitatis amittant, ne cum ferre fructum boni operis negligunt, à presentis vita fundantur quasi ex viriditate radicis excidentur.

Atque hinc, ne à nostra Parabola longius abeamus, hinc cerè S. Ambrosius, sanctum ut dixi sequutus Basilium, graviter & multis illum nostrum parabolicum urget divitem quod sibi sua soli servaret, nec de alijs inde fovendis ullo modo cogitaret. Vide, inquit, beneficijs divinis dives quam ingratus existat: Communis hominum natura non meminit, æquum non putat saltem ex superfluis aliquid egentibus imperiri. Et post multa: Sed recordare o homo, quis est qui largitus est tibi? Ipsam qui sis, in memoriam te voca. Servus es Dei: & dispensatio tibi commissæ est dominicæ facultatis. Quid est quod multis prælatum est? Non est utique sine causa quod tibi à dono & iusto Deo officium tibi tribuitur largiendi, alijs necessitas imponitur indigendi. Dispensatorem igitur consertorum suorum te ex Dominicæ facultatibus esse cognosce. Nec existimes quod omnia ventri & delicijs tuis terra producat. Qua in manibus habes, commissæ tibi magis quam concessa cognosce: parvoque aliquantulum super ijs lateris, & ab utriusque voluptuositatis deleteris. Cum verò hæc pariter cū vita nostra defluerint, rationem dispensationis nostræ vocemur Domino reddiduri. Hic mihi te paulisper indulgè o quis es qui divitiarum dispensationem in hoc mundo sortitus es, & te in illo terribili Dei Iudicij tribunali adstantem, paululum quid vacans, sic ament vacare potes à divitiarum sollicitudinibus, int' uere. Cum interrogari caperis, commissas tibi opes cum quibus egentibus divisisti, quibus necessitatem patientibus subvenisti, quos de carceribus, de vinculis, de gladio profusa pecu-

nia liberafisti, quibus pupillæ pater, cui vidua vir castus provisionibus extitisti: Pecunia mea, fructus mei quid apud te operis, quid utilitatis habuerit? Tu ad hæc sine dubio respondebis, omnia simul reposita ac recondita claustris validissimis & signaculis tutissimis communitur: nulli quidquam tribui, quinimo, & ad custodienda & vigiliis meo addidi, curas impedi, sollicitudines tribui. Sed stulto consiliario usus es temetipso, deliberans enim ais, quid faciam? Consequens utique erat te de talibus deliberante dicere: Aperiam horrea mea, & replebo esurientes animas pauperum. patefaciam quæ recondita sunt, & invitabo indigentes, ac relebo afflictos, imitabor beatum Ioseph & humanitatis voce proclamabo, si quis indiget panibus, veniat ad me, & gratiam quam Dominus indulgentiori liberalitate mihi largitus est, communem cum omnibus faciam. Velut ex communibus ergo fontibus hauriat, unusquisque quod sufficit. Sed tu nihil tale non solum proloqueris, verum nec cogitas quidè, quinimo hominibus quidem divina invides beneficia, tuam verò ipsius animam malignis consilijs affligis, & cogitas abundantiam Dei, humanam facere penuriam.

Quod si difficile putas, o homo magnificentiam divina largitionis imitari, imitare terram: si levare sursum oculos non potes, saltem ea qua deorsum sunt, & in pedibus tuis, inuere. Affer etiam tu fructum sicut terra, noli esse deterior insensibili elemento. Ita enim fructus quos affert, non suis usus vendicat, sed tuis ministrat obsequiis: Tu verò fructus illius solus invadis, & tibi soli concludis. Quod si tantum aviditatis te morbus constrinxit, ut tua velle facere omnia, accipe & ad hoc salutare remedium. Beneficium largienti præbens magis permanet quam suscipienti: Nam misericordia quidem ad indigentem pervenit, gratia autem multiplicata mercedis permanet tribuenti. Esurienti dedisti panem, ille quidem passus est & refectus, sed ad te redit quod dedisti cum fructibus & usuris. Quod si id difficile putas, considera frumentum quod seminatur in terra, si non ad seminantis potius quàm ad suscipientis lucra cedis. Et quæ illic plura fustus prosequitur; brevius autem, nec minus luculenter in libro quem inscripsit de Nabuthæ. Tunc inquit, te voce convenio: Habes multa bona in annos multos posita, potes & tibi & alijs abundare. Habes fecunditatem publicam. Quid destruxit horrea tua? ostendo tibi ubi melius tua frumenta custodias, ubi bene sepias, ubi fures ea tibi auferre non possint. Include ea in corde pauperum, ubi nulla sineca, nullus gurgulis ea consu-

at, nulla corrumpat vetustas. Habes Apothecam, opum sinus: habes apothecas viduarum doctos: habes apothecas ora infantium & lactantium perfecisti laudem. Ista sint tibi apotheca, qua manent in eternum, ista sint tua horrea qua fecunditas futura non destruat; Dai tibi fecunditatem

Deum, ut aut vincas aut condemnet avaritiam tuam, quo excusationem habere non possis. Tu vero quod per te multa nasci voluis, tibi selive servas imo & tibi ipsi adimis. Magis enim servares tibi, si dissipares alius.

Vide in 3. p. Dominica 6. & 8.

FERIA SEXTA.

DE PERDITIONIS ÆTERNÆ PERICULO EX DEFECTU PÆNITENTIÆ.

Nisi Pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Luc. 13.

VERITAS PRACTICA.

Non avertes periculum, nisi advertas diligentius.

RATIO EST, Quia perditionis æterna periculum de quo hic agitur, non avertes, nisi veram habueris pœnitentiam.

Sed nisi advertas diligentius, veram non habebis pœnitentiam.

Ergo non avertes periculum, quod tamen subire nollis, ac proinde prava vendum modo assentius

I. PUNCTUM.

ADERANT autem quidam in ipso tempore, ait sacer Evangelista, nuntiantes illi de Galilæa, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiorum, Rebelles scilicet contra Romanos hi erant Galilæi, qui dum sacrificium offerrent, occisi sunt & ita sanguis eorum mixtus est cum sanguine hostiarum quas iu mactabant. Et respon. dens Dominus dixit illis: Putatis quod si Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis: Sed nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem & octo supra quos cecidit turris Silos, & occidit eos, putatis quia & ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Ierusalem? Non, dico vobis: & si pœnitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis.

Ex quibus Domini verbis ita consequenter repetitis triplex elicitur morale documentum. Primum est quod ex humanis quæ videmus inferri supplicis, æternæ cogitandæ sunt pœnæ quas peccatores incurrent. Secundum est, quod sicut apud homines non hi solum puniuntur qui sunt insigniores in aliquo crimine, sed qui etiam minora quædam perpetrant, quales erant isti Galilæi quos Pilatus iussit occidi, sic apud Deum, non de cetero tantummodo, sed quilibet pecca-

tores nisi veram peccatorum habuerint pœnitentiam, certissime punientur. Tertium denique quod cum sint multi peccatores, & pauci quos verè pœniteat sui peccati, serio id cogitandum & advertendum, ac proinde semel ac iterum duplicato exemplo repetit, & ad omnes pertinere periculum docet ut omnes sibi prospiciant, & quo minus forte sibi timerent aliqui quod non sint ex deterioribus, tanto illis cavendum attentius ne hac peccati fallacia deludantur, quia sic tantò damnosius periclitantur, quia tanto minus diligenter advertunt ut avertant periculum, quam obrem quisquis ex illis est, audiat Veritatem propositam, Non avertes periculum, nisi advertas diligentius.

Non avertes nempe periculum de quo Christus hic agit, periculum peccati committi, periculum pœnæ subeundæ, periculum perditionis æternæ, non avertes illud periculum nisi veram aliquando habeas pœnitentiam. Nam cum revera sis peccator & plurimum forte aut graviorum quam putas peccatorum reus, tam necessaria est tibi pœnitentia, ut numquam alioquin possit peccatum remitti, neque nisi remisso plenè peccato possit umquam averti periculum illius pœnæ quod mereatur. Nonne hoc ita esse credis? An putas quemquam in peccato posse salvari? An putas peccatum tolli nisi peccatorem pœniteat? quorum illæ Christi voces tam absolutæ, tam constantes, tam omni ex parte certitudinis obfirmatæ: Nisi pœnitentiam habueritis, si pœnitentiam non egeritis, similiter omnes peribitis. Id est, tam verè de futuro, quam verè de præterito, cum non minus illud certò eveniat quam quod jam certò evenit.

Nec profectò est laia Sacramenti ullius necessitas, seu aliter declarata quam hac eadem voce,

Nisi

lun. 6.
lun. 3.
 Nisi, vel simili pœnarum denuntiatione quæ pœnitentiam imperat: ut cum ait Dominus Sacramentorum omnium Institutor, de suo Corpore comedendo, *Nisi manducaveritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis.* Et de baptismo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Nonne hæc propterea censentur necessaria Sacramenta? Cur non pari modo pœnitentia quæ pari modo commendatur? Aut certe si quorum est interpretum vel præsertim Ecclesiæ verba Christi ac mentem interpretari, vide quid sentiant, audi quid doceant & uno constanti sensu quid teneant. Fieret potius, inquit omnes, ut non manducata carne Filij hominis haberetur vitam nobis: & non baptisari aqua introirent in regnum Dei, quàm quis hominum peccati, & pœnæ consequentis remissionem haberet sine ulla pœnitentia. Nam aliorum quidem omnium Sacramentorum defectum supplere potest pœnitentia, pœnitentiæ verò defectum, nullum neque Sacramentum suppleat, nec oratio, nec elemosyna, nec jejunium, nec quidvis aliud. Sola sibi est supplemento pœnitentia, nam si Sacramentum deest, virtus adit necesse est: aut si perfecta virtus non est, Sacramentum adit oportet: sicque ut dictum est, sibi quidem & aliis omnibus supplere potest, sed aliud nihil ipsi, si deficit. Unde illud infertur, quod ex divinis omnibus ad salutem institutis, nihil sit æquè peccatoribus necessarium. *Nec quemquam putes, inquit sanctus Augustinus, ab errore ad veritatem, vel à quocumque seu magno seu parvo peccato ad correctionem sine pœnitentia posse transire.* Nam dicendus esset simul in peccato esse & non esse, non esse quidem quia transisset ab eo, ut supponitur: esset verò quia cum eum peccati non pœnitisset, perinde est ac si peccatum retinisset, quæ cum inter se pugnent, dici non possunt, atque ita manifestè patet quod nisi veram habueris pœnitentiam, periculum peccati quod est æterna perditio non avertes, quia peccatum aliquo remanebit cum quo ita conjunctus est sempiternus interitus, sicut rei male concupitæ conexum erat peccatum. Noli, si res forè peccatum cum mala concupiscentia, sed frustra, cum separati non possint: sic illum nolles interitum qui peccatum consequitur, sed quamdiu peccatum erit, erit interitus? & donec pœnitentia deleatur, tamdiu peccatum erit.

II. PUNCTUM.

lun. 4.
 SED nisi advertas diligentius, veram non habebis pœnitentiam.

Tria sunt quæ ut plurimum obstat solent. Primum est commune multis, ignorantia rei, de qua est questio: Vix enim scitur quid sit præcisè illud quod pœnitentiæ nomine quaeritur, ac penè semper in extremum aliquod vel excessus vel defectus itur, dum alij aspera omnia & insueta cogitant, alij verò nil aliud quam imperatas quasdam preces post factam Confessionem. Quæ quidem omnia non excluduntur à Sacramento vel virtute pœnitentiæ, sed pœnitentiam tamen non includunt.

Secundum quod obstat, & quod mundanis est maximè proprium, difficultas rei est. Esto enim sentiant in hoc vel maximè sicam esse pœnitentiam, ut à suis pravis concupiscentiis converteantur, hoc ita tamen arduum & difficile sentiunt qui se illis paulò liberius dedunt, ut quod est sæpius ex Propheta dictum, *non revertantur* *Jer. 3.* *in toto corde sed in mendacio,* dum scilicet confidentes dicunt se peccatum velle deponere cum tamen illatum affectum rerum, ut honoris, pecuniæ, voluptatis & similibus quibus annexum est peccatum, semper retineant, Non dissolvunt colligationes impietatis nec solvunt falciculos deprimentes.

Tertium denique quod particulare his est qui *1f. 38.* satis bonæ mentis ac religiosæ conscientie cum sint, nolent noxas contrahere graviores, neque sibi videntur ullus mortalis confesij, atque ita parum solliciti de meliori vitæ statu se justos qui non indigent pœnitentia licet ore non proferant, corde tamen existimant: atque ita in ipsos non inrant penitus, non se discutunt, non se norunt; Satis quidem vident se in arcta illa quæ paucorum est via non ambulare: sed simul etiam videre sibi videntur non in lata illa & spatiosa incedere, quæ multorum est & quæ ducit per perditionem: sicque in bivio vel in media quadam ac tertia quam Christus nescivit via libenter dicent se esse constitutos, Sed falso dicent, cum nulla talis sit via, sitque illis omnino necessarium, alterutram profiteri, vel arctam vel spatiosam, quod quia non cogitant, non advertunt, non credunt, sic veram ullam non habent pœnitentiam. Nam vera peccatoris pœnitentia discessus est à lata in arctam via: sed quomodo illi discessum hunc faciant qui nec se putant in lata, nec in arcta volunt esse? Numquid verò tu ex his unus es? *1er. 2.* *Vide vias tuas, scito quid feceris, cursor levitæ explicans vias suas.* Aut te ignorabis, aut te his certis agnosces notis.

III. PUNCTUM.

NON avertes ergo periculum, nisi advertas diligentius, quia cum periculum ipse faciat impoenitens animus, numquam non faciet nisi quando esse quod est desinet, nisi quando ex impoenitenti fiet poenitens: quod numquam fiet nisi advertas diligentius ad animæ tuæ statum; ad vocationis tuæ perfectionem, ad perfectionis tuæ gradum: ad sanctificationis tuæ medium singulare, quod vel agnosce negligis vel conlectari fideliter. Sic Ipse suos Dominus singularim admonēbat, tametsi non illi essent ex deterioribus: Scio, inquit uni, opera tua, & laborem, & patientiam tuam, multique aliis commemoratis bonis, tum pergit: Sed habeo adversum te quod Charitatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde excideris & age poenitentiam, & prima opera fac: si autem venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi poenitentiam egeris. Sic alij non minus commendato: Sed habeo, inquit, adversus te pauca, quæ postquam declaravit; similiter poenitentiam ago: si quo minus veniam tibi cito. Accusatum alij: Scio opera tua, quia vomen habes quod vivum & mortuum es. Ego vigilans, & confirmata cetera, qua mortura erant. Non enim invenio

Apo. 2. &
3.

opera tua plena coram Deo meo. In mente ergo habe qualiter acceperis & audieris, & serva, & poenitentiam ago. Si ergo non vigilaveris, veniam ad te tamquam fur, & ne scies qua hora veniā ad te.

Vide ne Lector, quanto in periculo illi essent? Vide ne quod tale non avertissent periculum, nisi diligentius advertissent? Vide ne quod advertendi modus est attentior sui cognitio? Vide ne quod hujus cognitionis fructus est vera poenitentia? Vide ne quod nisi citò veram adhibeamus, Ipse citò aderit quo dilationem puniat? Vide ne tandem te his in omnibus delinquari, nec moveberis, nec advertes diligentius, nec periculum imminens avertere satages, aut quoquo modo ubi cautius providebis? Quam ille Sapientior de quo in pari casu dicitur: Respicit homines, & dicit, peccavi, & verè deliqui, & ut eram dignus non recepi, tum statim ad dicitur, Liberavit animam suam ne pergeret in interitum, sed vivens lucem videret. Quodque hoc unum sit quò suis monitis spectare Dominus, sic pergit: ecce, hac omnia operatur Deus tribus vicibus per singulos. Vire vocet animas eorum à corruptione, & illumines luce viventium.

Job. 38.

Vide in 1. p. Dominica. Adventus, & in 2. p. Dominica Septuagesimæ.

S A B B A T O.

DE FICU INFRUCTUOSA, ET DE MULIERE INCURVATA.

Arborem ficu habebat quidem plantatam in vinea sua, &c.
Et ecce mulier que habebat spiritum infirmitatis, annis decem & octo: & erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere. Luc. 13.

VERITAS PRACTICA.

Mens incurvata. mens infructuosa.

SENSVS ET RATIO EST, Quod mens incurvata qua per hanc mulierem designatur, ipsa est naturalis & voluntaria propensio ad res creatas & infimas consequendas.

Sed per hanc ipsam voluntariam propensionem ad res creatas & infimas mens infructuosa redditur sicut illa ficus de qua est mentio.

Ergo & verum est affirmare quod mens incurvata, mens sit infructuosa; Cumque à prava voluntate praesertim fiat ut mens ista simul incurvata & infructuosa, corrigenda est illa prava voluntas.

I. PUNCTUM.

VIDERI debet Evangelicus textus ubi duplicis rei propositæ narratio fusior exhibetur, Quam verò aptè res utraque simul conjungatur sic præclare, S. Gregorius exhibet: Dominus ac Redemptor noster per Evangelium suum aliquando verbum, aliquando verbum loquitur, aliquando aliud verbum, atque aliud verbum: aliquando autem hoc verbum, quod verbum, duas etiam res ex Evangelio, fratres audistis, scilicet mens infructuosam, & mulierem incurvata, & utriusque est prota imposita. Illud autem dixit per similitudinem, istud ergo per exhibitionem. Sed hoc significat ficum infructuosam, quod mulier incli-

Hom. 11. in
Evang.

nata: & hoc ficulnea reservata quod mulier erecta. Et paucis interiectis: quid arbor sci nisi humanam naturam designat? quid mulier inclinata nisi eandem naturam significando denuntiat? quae bene plantata est sicut ficus, & bene creata sicut mulier: sed in culpam propria sponte lapsa, neque fructum servat operationis, neque statum rectitudinis amisit quae ad Dei similitudinem condita, dum in sua dignitate non persistit, quod plantata vel creata fuerat, servare contempsit.

In quibus sancti Doctoris verbis advertite, causam perditae rectitudinis poni defectum fructus sive defectum obedientiae, quae à primò parente reddenda Deo erat, quia sic revera praecellit ille defectus obedientiae, & inde amissa est mentis rectitudo, ac consequenter interior contracta est curvatio quae ad posterum omnes dimanavit. Nunc verò post Christi Redemptoris adventum si quae damnosa est mentis humanae curvatio & infœcunditas, non est causa curvationis infœcunditatis: sed potius ipsa curvatio causa est infœcunditatis. Unde in Veritate quae modo consideranda proponitur, sic illa duo simul connechtuntur, ut prius mens incurvata, tum infructuosa denuntietur, quia non jam in nobis sit sicut in primo factam est homine, ut simus male incurvati quòd simus infructuosi sed contra potius infructuosi sumus quòd simus incurvati. Quod certè ad Praxim sic est utilis Veritatè expendere: quia sic cognita mali labe quae in sola est nostra voluntate facilius cum gratia curari poterit.

Sic ergo habe, sic pendere, sic intellige quàm sit utrumque simul ita connexum, ut mens incurvata, mens sit infructuosa.

Nam quod prima propositione statuitur, mens incurvata nihil aliud est quàm ipsa naturalis & voluntaria mentis propensio circa res humanas, quae creatae dicuntur & infimae, concupiscendas & affectandas: Quod & profanus poeta recinit, *ò curvata in terras anima & caelestium inanes*. Dicitur verò naturalis propensio seu incurvatio, quia sic re ipsa naturaliter propèdemus in haec ceteriora & infima potius diligenda quam sublimia & caelestia, cui tamen naturali propensione si cum divina gratia resisteremus, nihil illa obesset, nihil contra nos posset; idcirco additur in propositione, *naturalis & voluntaria*, quasi diceretur non de sola hic agi quae naturalis est propensio & incurvatio, sed de illa in super quae est voluntaria qua libere volumus & sequimur

Haynesius Parisi quarta.

quod naturaliter sentimus appetendum.

De qua utraque curvazione, nihil praeclearius dici nec fructuosius cogitari potest quàm quod ille ipse qui supra S. Gregorius. Perpende singula minutatim: *Omnia, inquit, peccator terrena cogitans, caelestia non requirens, sursum respicere non valet, quia dum desideria inferiora sequitur, à mentis sua rectitudine curvatur*: & hoc semper videt quod sine cessatione cogitat. Ad corda vestra, fratres carissimi, redite: quid horis omnibus incogitationibus vestris voluistis, semper aspicite, Aliud de honoribus, aliud de pecuniis, aliud de praediorum ambitu cogitatis. Haec cuncta in imo sunt, & quando mens talitè implicatur, ab statum sui rectitudinis statimur. Et quia ad caelestia desideria non assurgit, quasi mulier inclinata sursum respicere nequaquam potest.

Et post quaedam de illa sanata, & erecta muliere sic pergens, Bene, inquit, de hac nostra incurvazione ex typo humani generis per Psalmistam dicitur, *Incurvatus sum usquequaque*, Contemplatus namque quod ad supernam lucem intendam homo conditus fuerat, sed peccatis sui exigentibus foras missus, mentis sua tenebras secum periat, superna non appetit, infimam intendit, Caelestia nequaquam desiderat, terrena semper in animo versat: hoc quod de suo genere doluit, in seipso exclamavit dicens, *Incurvatus sum & humiliatus usquequaque*: Contemplationem namque caelestium perdens, si sola carnis necessaria homo cogitaret, incurvatus & humiliatus esset, sed tamen usquequaque non esset. Què ergo à superna cogitationibus non solum necessitas dejicit, sed etiam voluptas illicita stermit, non solum incurvatus, sed usquequaque incurvatus est.

Hinc alius Prophetas de immundo spiritibus dicit: qui dixerunt anima sua, *INCURVARE UT TRANSEAM VS.* Recta quippe sit anima cum superna desiderat & nequaquam flectitur ad ima: sed maligni spiritus cum hanc in sua rectitudine stare conspicunt, per eam transire non possunt, Transire namque eorum, est immunda illi desideria spargere. Dicitur ergo, *incurvare ut transeam*: quia si ipsa se ad ima appetenda non dejicit, contra hanc illorum perversionis nullatenus convalescit. Et transire per eam nequeunt quam contra se rigidam in superna intentione persistunt. Nos ergo fratres Charissimi, nos vitam malignis in nobis spiritibus damus, cum terrena concupiscimus, cum ad temporalia appetenda curvamur, Pudeat, ergo terrena concupiscere, & dorsa mentium ascendentibus adversariis praebere. Terram semper intuetur qui curvus est, & quo praeio sit redemptus, non meminit qui ima quatit.

li

II. PUN-

II. PUNCTUM.

SED per hanc ipsam voluntariam propensionem ad res creatas & infimas, mens infructuosa redditur, sicut illa ficus de qua est mentio, Quid est enim esse infructuosum, nisi bonorum esse operum fructu vacuum, nihil bene operari, nihil meriti dignum vitæ æternæ? Quid est autem quod nos ab illo præsertim fructu prive, quàm defectus recti finis & pura in operando intentionis, sine qua quidquid vel boni agas, nihil agis, & cum qua quidquid opereris, dum ex se malum non sit, rectum & fructuosum est opus? Quid denique mentem nostram à recto detorqueat sine, nisi voluntaria illa propensio ad res creatas & infimas, quæ dum pro fine & scopo nostrorum habentur operum, finem non faciunt satis approbatum, nec proinde ipsa præobantur opera, nec proinde ullus eorum fructus? *Ventus urens sicca vitæ fructus eius. OLIVETA vestra & ficca vestra comedit et uca MODICVM fermentum totam massam corrumpit. Per totam noctem laborantes nihil capimus. Vide in 1. p. Sabbatho H. b'dom. 2. post Epiph. & ubicumque de recto fine ac pura intentione disseritur. Quod ex uno sancti Augustini loco plurimum illustratur, in illum se licet Psalms versiculum, Averte oculos meos ne videant vanitatem, quæ verba postquam uno sensu explicuit: sed est hic alius, inquit sensus quem mihi fateor plus placere. Dominus in Evangelio dicit, si fuerit oculus tuus simplex, totum corpus tuum lucidum erit: si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in se est, tenebra sunt: ipsa tenebra quanta erunt? PROINDE magni in se est dum aliquid boni facimus cuius rei contemplatione faciamus. Officium quippe nostrum non in actio sed sine pensandum est, ut scilicet non tantum si bonum est quod facimus, sed præcipue si bonum est propter quod facimus, cogitemus. Hos oculos quibus contemplamur quare facimus quod facimus, averti poscitur ne videant vanitatem, id est, ne hanc attendat, propter quam faciat cum boni aliquid facit: In qua vanitate præcipuum locum obtinet amor laudis hominum. Contra quem laudis amorem postquam multa dixit, Non ergo, inquit, sit finis nostri boni operis in laudibus hominum, sed ipsas laudes hominum corrigamus, & ad Dei laudes omnia referamus, a quo nobis datur quidquid in nobis sine laudantis errore laudatur. Tum verò pergens consequenter: Porro si vanum est propter hominum laudes, bona facere, quam*

to vanius propter adipiscendam pecuniam, vel augendam, sive retinendam, & si quid huiusmodi est commodi temporali quod nobis accedit extrinsecus, quia omnia vanitas. Propter ipsam denique temporalem salutem non debemus facere bona opera nostra, sed potius propter illam quam speramus æternam, ubi bono immutabili persuamur quod nobis erit ex Deo, imo quod nobis est ipse Deus, Quasi diceret, licet bono aliquo potiremur cum in hac vita sine respectu ad futuram æternam operaremur, quia tamen bonum illud esset mutabile, caducum & perituum, non esset ille fructus quem ex operibus nostris patet colligere, debet enim is esse fructus quem opera pollunt edere, possunt autem perpetuum, immortalem, & qualis est ipse Deus aliquando possidendus. O quale meritum, o qualis nostrorum fructus operum! Sed nullus plane est iste fructus si mens naturallem sequatur affectum quò propendet in res hæc creatas & infimas, quia sic nullum habet probatum finem: & nisi finis operis sit probatus, nullus est operis fructus. Arbo illa sic est in qua quærens fructum Dominus non invenit, & non invento fructu, ait cultori vineæ, succide illam, ut quid etiam terram occupat?

Vide in 3. p. in fine, ubi de votorum renovatione agitur, sive de triduana Recollectione quæ hanc Renovationem antecedit.

III. PUNCTUM.

MENS igitur incurvata, mens infructuosa est, quia scilicet illud quo incurvata dicitur, illud ipsum est quo infructuosa fit, cum non aliter incurvetur quam inordinatè appetendo & agendo quidquid agit, quod quamdiu mens sic agit, tam infructuosa est quàm illud opus sine fructu est, quod non est recto fine ordinatum. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Quia videlicet omnes incurvati sunt, omnes everterunt sensum suum, & declinaverunt oculos suos ut non viderent cælum, neque recordarentur in altiorum, iustorum, unde S. Gregorius suum illum concludens discursum quem superius audivimus. Si ergo, inquit, jam bona cælestis patriæ agnovimus, displiceat nobis, fratres charissimi, quod curvi sumus. Ponatur ante oculos mulier curva & arbor infructuosa: in quibus scilicet mens nostra se contempletur, ut quantum se videt curvam, tantum se infructuosam agnoscat. Et quantum incurvatura displiceret in corpore, tantum in mente displiceat, imo tanto magis in mente displiceat quantum est foedior curvatura.

Exech. 19.
Amos 4.
1. Cor. 5.
Lut. 5.

Ps. 138.

Ps. 138.

Das. 13.

vatura mentis quàm corporis: Quæ de re vide in 2. parte, Fer. 6. Hebd. 1. post octavam Paschæ. Et supra in hac Hebdomada, Feria tertia, ubi de cura interioris hominis supra exteriorem, quæ hinc commodè refertur possunt. Et verò maxime quæ de mala dicuntur arbore in 3. p. Dominica 7. ubi hæc Veritas declaratur.

Qua ratione fit, ut plures dici possint malæ quàm bonæ arbores: eadem proflus fies, ni caveas, ut mala potius quàm bona sis arbor.

DOMINICA XXIV. POST PENTECOSTEN.

Hic observandus est eadem Annotatio quæ servatur in usu divini officij circa Evangelium proprium Dominicis sequentibus usque ad Adventum.

Non possunt plures restare Dominicæ sive hebdomadæ quàm quinque, sed possunt esse pauciores. Si quinque restent, Evangelium hodiernum est de Leproso mundo & servo Centurionis Sannato. De quo in 1. parte, Dominica 3. post Epiphaniam.

Si pauciores restent, consule Directorium, & statutum serva ordinem.

HAC HEBDOMADA, quædam occurrunt insignes Parabolæ seu celebriora Christi Domini dicta, quibus manifestum relinquit quantis quàmque suavibus ad se libertatem nostram alliciat modis; Et contra quantis se illi nostra libertas opponat vus. *Ex uno S. Luca.*

FERIA SECUNDA. DE COENA MAGNA.

Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. Luc. 14.

VERITAS PRACTICA.

Sicut nullis cœna est, nisi vocatis; sic nulli vocantur à Domino, nisi ad cœnam.

Quocumque nos Christus vocet, quasi ad cœnam vocat sive convivium.

RATIO postrema partis quæ sola difficultatem habet, hæc est inter alias: Quod securam mens dicitur quasi iugo convivium.

Sed quocumque nos Christus vocet, sic vocat ad securam illam mentem, ut in eo solum quod vocat, sit illa securam mens.

Ergo & quocumque nos vocet, quasi ad cœnam vocat sive convivium: quos amen ire multi refugiunt quasi iugo tormentum esset eo ire, vel ibi stare.

I. PUNCTUM.

CUM Dominus à quodam Principe Pharisæorum invitatus esset ad prandium, multaque more suo de virtutibus & de futura bonorum operum compensatione disserteret, Quidam è discumbentibus loquentem eum ita miratus est ut palam in has voces eruperit: *Beatus quis manducabit panem in regno tuo.* Tum verò Dominus illustrem illam Parabolam de vocatis ad cœnam magnam, & veni-

re nolentibus proposuit, quæ cum multa significet, pro vario Scripturæ sensu, jam quidem de illa dictum est in 2. parte, prout representat Sanctissimum Sacramentum; nunc autem opportunè ad finem nobis in hac hebdomada propositum rursus exhibetur, ut agnoscamus quàm suaviter nobiscum agat Dominus, cum ad sui cultum & obsequium nos omnes vocat, quemcumque tandem in vitæ statum vel perfectionis gradum nos advocet, vel quidquid in eo difficultatis, & quid quid incommodi appareat, ne timeamur, ne quid prætendamus contra; Sed magno & volenti animo sequamur Deum vocantem, quocumque vocet; nam si rem attentè consideremus, tanta est in uniuscujusque vocationis statu suavitas, ut non aliter exprimi possit quàm verbo *Cœna magne* vel exquisiti convivij, quo inter humanas delicias nihil est suavius.

Ratio quæ id tam mirum & novum dictum persuadet, sic ex ipsa sacra Scriptura conficitur: *Securam mens quasi iugo convivij.* Verba sunt Sapientis in libro Proverbiorum, cap. decimo quinto; quæ ut melius intelligantur, audienda sunt quæ p. accedunt: *Omnes, inquit, dies pauperis, securam mens mali.*